

# Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1965-1966

31 MAART 1966

## BEGROTING VAN PENSIOENEN

voor het dienstjaar 1966.

### VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE  
VOOR DE FINANCIEN (1)

UITGEBRACHT DOOR DE HEER POSSON.

### INHOUDSTAFEL.

Blz

## I. — Uiteenzetting van de heer Scolaert:

|                                            |   |
|--------------------------------------------|---|
| 1) Inleiding                               | 2 |
| 2) Provisionele kredieten                  | 2 |
| 3) Vergelijking met de begroting voor 1965 | 5 |
| 4) Besluit                                 | 9 |

## II. — Algemene bespreking:

|                                                                                                                |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1) Algemene beschouwingen                                                                                      | 10 |
| 2) Inkleding van de begroting                                                                                  | 10 |
| 3) Financiering van de Rijksdienst voor de Arbeiderspensioenen en de « spreidingsmaatregelen » in het algemeen | 11 |
| 4) De perikwatie der pensioenen van de overheidssector                                                         | 12 |
| 5) Het pensioen der zelfstandigen                                                                              | 14 |
| 6) De laattijdige uitbetaling der pensioenen                                                                   | 15 |
| 7) Het pensioen van de mijnwerkers                                                                             | 15 |
| 8) De oorlogspensioenen                                                                                        | 15 |

## III. — Stemmingen

|             |    |
|-------------|----|
| Bijlage I   | 17 |
| Bijlage II  | 18 |
| Bijlage III | 20 |

(1) Samenstelling van de Commissie:

Voorzitter: de heer Merlot.

A. — Leden: de heren Dequae, Kiebooms, Lavens, Meyers, Michel, Parisis, Posson, Sainttraint, Scheyven. — de heren Boeykens, Cools (A.), Detiège, Gelders, Harmegnies, Merlot, Nyffels, Terwagne. — de heren N., Evrard, N., N., Waltniel. — de heer Van der Elst.

A. — Plaatsvervangers: de heren De Gryse, N., Dupont, Goeman, Peeters. — de heren Boutet, Paque (Simon), Vandenhove, Van Heupen. — de heren Ciselet, Delruelle, Van Lidth de Jeude. — de heer Babylon.

Zie:

4-III (1965-1966):

— N° 1: Begroting.

# Chambre des Représentants

SESSION 1965-1966

31 MARS 1966

## BUDGET DES PENSIONS

pour l'exercice 1966.

### RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION  
DES FINANCES (1)

PAR M. POSSON.

### SOMMAIRE.

Page

## I. — Exposé de M. Scolaert:

|                                       |   |
|---------------------------------------|---|
| 1) Introduction                       | 2 |
| 2) Crédits provisionnels              | 2 |
| 3) Comparaison avec le budget de 1965 | 5 |
| 4) Conclusions                        | 9 |

## II. — Discussion générale:

|                                                                                                             |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1) Considérations générales                                                                                 | 10 |
| 2) Présentation du budget                                                                                   | 10 |
| 3) Le financement de l'Office national des pensions pour ouvriers et les « mesures d'étalement » en général | 11 |
| 4) Péréquation des pensions du secteur public                                                               | 12 |
| 5) La pension des travailleurs indépendants                                                                 | 14 |
| 6) Retard dans la liquidation des pensions                                                                  | 15 |
| 7) La pension des ouvriers mineurs                                                                          | 15 |
| 8) Les pensions de guerre                                                                                   | 15 |

## III. — Votes

|            |    |
|------------|----|
| Annexe I   | 17 |
| Annexe II  | 18 |
| Annexe III | 20 |

(1) Composition de la Commission:

Président: M. Merlot.

A. — Membres: MM. Dequae, Kiebooms, Lavens, Meyers, Michel, Parisis, Posson, Sainttraint, Scheyven. — MM. Boeykens, Cools (A.), Detiège, Gelders, Harmegnies, Merlot, Nyffels, Terwagne. — MM. N., Evrard, N., N., Waltniel. — M. Van der Elst.

B. — Suppléants: MM. De Gryse, N., Dupont, Goeman, Peeters. — MM. Boutet, Paque (Simon), Vandenhove, Van Heupen. — MM. Ciselet, Delruelle, Van Lidth de Jeude. — M. Babylon.

Voir:

4-III (1965-1966):

— N° 1: Budget.

## DAMES EN HEREN,

Tijdens de bijeenkomst van de Commissie voor de Financiën op 8 februari 1966 heeft de heer Scokaert, toenmalig Minister-Staatssecretaris, adjunct bij de Minister van Financiën, de bespreking van de begroting van Pensioenen ingeleid met volgend betoog :

## I. — UITEENZETTING VAN DE HEER SCOKAERT.

## ALGEMENE OPMERKINGEN.

## 1. Inleiding.

De begroting van Pensioenen werd uitgewerkt volgens de door de Regering uitgestippelde gedragslijn. Zij eerbiedigt het hoofddoel dat de Regering zich gesteld heeft bij haar beleid voor maatschappelijke en menselijke vooruitgang evenals de geest van budgettaire oprechtheid en waarheidsgetrouwheid welke zij zich oplegde.

Het totale bedrag van de begroting voor Pensioenen beloopt — bij indexcijfer 112,5 — 24 776 603 000 F. Zij bekleedt in omvang de derde plaats na de begrotingen van Nationale Opvoeding en Rijksschuld. Zij vertegenwoordigt ongeveer 12 % van de totale begroting.

## 2. Provisionele kredieten.

1<sup>o</sup>) Oorlogsslachtoffers.

Onderhavige begroting geeft een objectieve en volledige opsomming van de uitgaven welke door het Rijk dienen gedragen te worden ter uitvoering van de vigerende wetten en reglementen, met eerbiediging van vroeger aangegane verbintenissen. Aangevuld met de vooruitzichten die voortvloeien uit het Regeringsprogramma, bevat zij een provisioneel krediet van 250 000 000 F (voorkomend in art. 104bis) voor de bijzondere inspanning, in de Regeringsverklaring van juli 1965 aangekondigd voor de oorlogsslachtoffers. In dit verband deelt de Minister mede dat de Regering thans, samen met de afgevaardigden van het Contactcomité van de Vaderlandslievende Verenigingen, de door dit Comité naar voren gebrachte eisen onderzoekt. Om een zo volledig en definitief mogelijke inventaris te kunnen opstellen betreffende de geschillen met de oorlogsslachtoffers, worden ook de eisen welke ingediend werden door verenigingen die niet vertegenwoordigd zijn in het Contactcomité, onderzocht. De werkgroep, die bestaat uit leden van de diverse ministeriële kabinetten, werkt een synoptische tabel van deze eisen uit, met hun financiële weerslag. De werkgroep zal voorstellen formuleren welke aan de Regering moeten voorgelegd worden en waarin gepreciseerd wordt welke maatregelen op dit gebied verwezenlijkt moeten worden ter voldoening aan de eisen die voorrang verdienen.

2<sup>o</sup>) Pensioenen van de zelfstandigen.

In het vooruitzicht van een verhoging van de pensioenen voor de zelfstandigen overeenkomstig de regeringsverklaring, is eveneens een bedrag van 300 miljoen opgenomen in het op artikel 116 uitgetrokken krediet.

3<sup>o</sup>) Rust- en overlevingspensioenen van het personeel der overheidsdiensten.

De vereiste kredieten voor :

1) het uitvoeren van een nieuwe fase in de normalisatie van de vóór 1 juli 1962 toegekende pensioenen — dit pro-

## MESDAMES, MESSIEURS,

Au cours de la réunion du 8 février 1966 de la Commission des Finances, M. Scokaert, à l'époque Ministre-Secrétaire d'Etat, adjoint au Ministre des Finances, a introduit la discussion du budget des Pensions dans les termes suivants :

## I. — EXPOSE DE M. SCOKAERT.

## OBSERVATIONS GENERALES.

## 1. Introduction.

Le budget des pensions a été élaboré en suivant la ligne de conduite adoptée par le Gouvernement. Il respecte l'objectif fondamental de sa politique de progrès social et humain, ainsi que l'esprit de sincérité et de vérité budgétaires qu'il s'est assigné.

Etabli à l'index 112,5, le montant total du budget des pensions s'élève à 24 776 603 000 F. Il se classe en 3<sup>e</sup> position dans l'ordre d'importance des budgets, après ceux de l'Education nationale et de la Dette publique. Il représente environ 12 % du budget global.

## 2. Crédits provisionnels.

1<sup>o</sup>) Victimes de la guerre.

Il fournit un relevé objectif et complet des dépenses qui doivent être supportées par l'Etat en exécution des lois et règlements en vigueur et dans le respect des engagements antérieurs. Complété par les prévisions résultant du programme gouvernemental, il comporte un crédit provisionnel de 250 000 000 F (inscrit à l'article 104bis), en vue de matérialiser l'effort spécial annoncé par la déclaration gouvernementale de juillet 1965 en faveur des victimes de la guerre. A cet égard, le Ministre signale que le Gouvernement procède actuellement, avec les délégués du Comité de Contact des Associations patriotiques, à un examen des revendications émises par ce Comité. En vue d'établir un inventaire aussi complet et définitif que possible du contentieux des victimes de la guerre, les revendications introduites par d'autres associations, non représentées au Comité de Contact, font également l'objet d'un examen. Le groupe de travail composé de membres des divers cabinets ministériels élaboré un relevé synoptique de ces revendications avec leurs incidences financières. Il formulera des propositions à soumettre au Gouvernement et précisant les mesures à réaliser dans ce domaine, en tenant compte des revendications considérées comme prioritaires.

2<sup>o</sup>) Pensions des indépendants.

De même, en prévision d'une majoration des pensions pour travailleurs indépendants conformément à la déclaration gouvernementale, un montant de 300 millions est inclus dans le crédit prévu à l'article 116.

3<sup>o</sup>) Pensions de retraite et de survie des agents des services publics.

Les crédits nécessités par :

1) la réalisation d'une nouvelle étape dans la normalisation des pensions octroyées avant le 1<sup>er</sup> juillet 1962, pro-

bleem is beter gekend onder de naam « bijwerking » van de pensioenen — en voor de weerslag van deze maatregel op de pensioenen bij de N. M. B. S., en

2) de toekenning van vakantiegeld aan gepensioneerden en weduwen van de overheidsdiensten, op basis van de bedragen en toekenningsvoorwaarden die goedgekeurd zullen worden voor het vakantiegeld van de gepensioneerden van de particuliere sector,

zijn begrepen in het globale provisionele krediet van 3 miljard dat uitgetrokken is op de begroting van het Openbaar Ambt.

A. — Wat betreft de « bijwerking » in het raam van haar beleid tot gelijkschakeling van de pensioenen die vóór en onmiddellijk na 1 juli 1962 zijn toegekend, besloot de Regering, met instemming van de meest representatieve vakbondsorganisaties van het personeel der overheidsdiensten, de rust en overlevingspensioenen welke zijn ingegaan vóór 1 juli 1962, met 8 % te verhogen, met dien verstande dat deze verhoging niet tot gevolg mag hebben de pensioenen op een hoger peil te brengen dan zij zouden bereikt hebben, indien zij waren herzien op basis van de op 1 juli 1962 vigerende schalen, vermeerderd met 2 %. Deze verhoging stemt overeen met de op 1 januari 1965 toegekende algemene verhoging van de bezoldigingen.

Deze verhoging van de pensioenen met 8 % zal worden uitgevoerd in twee stadia : een eerste tranche van 3 % zal toegekend worden met ingang van 1 januari 1966, de andere op 1 januari 1967. Nu reeds worden maatregelen genomen om zoveel mogelijk van deze pensioenen in april e.k. uit te betalen tegen het nieuwe bedrag.

B. — Voor de toekenning van het vakantiegeld moeten ongeveer 50 000 aanvragen onderzocht worden om uit te maken wie er aanspraak op hebben, d.w.z. wie dezelfde voorwaarden vervullen als die welke in het stelsel van de particuliere sector gelden.

Dat omvangrijke werk, gepaard met de herziening van de pensioenen, zal een studie van de organisatie en van het personeelskader van het Bestuur der Pensioenen noodzakelijk maken.

Soms wordt aan dit Bestuur verweten de oorzaak van vertraging te zijn. Er zij opgemerkt dat deze vertragingen dikwijls te wijten zijn aan oorzaken die buiten het Bestuur liggen.

Hier moet erop gewezen worden dat bedoeld Bestuur in 1965 voor 16 bijzonder ingewikkelde wetten en besluiten heeft gezorgd, 126 386 pensioenen herzien heeft en 17 312 nieuwe pensioendossiers heeft aangelegd.

Maatregelen tot revalorisatie van sommige pensioenen en aanpassing daarvan aan de evolutie van de wedden liggen eveneens ter studie.

Anderzijds zal het Bestuur der Pensioenen moeten overgaan tot de uitvoering van steeds talrijker en ingewikkelder wetten en reglementen die met name in de loop van 1965 zijn goedgekeurd. Inzake organisatie en rendement zal een nieuwe wijze van comptabilisatie van de burgerlijke pensioenen toegepast worden welke tot gevolg zal hebben dat de boekhoudkundige betrekkingen met de Centrale dienst der vaste uitgaven worden vereenvoudigd en verbeterd.

Met het oog op onderlinge vereenvoudigingen in de boekhoudkundige betrekkingen met de Nationale Kas voor Oorlogspensioenen welke instaat voor de uitbetaling van de

blème mieux connu sous le nom de « rattrapage » des pensions, ainsi que l'incidence de cette mesure sur les pensions liquidées par la Société nationale des chemins de fer belges, et

2) l'octroi d'un pécule de vacances aux pensionnés des services publics, retraités et veuves, en s'inspirant des taux et des conditions d'attribution qui seront adoptés en ce qui concerne le pécule prévu en faveur des pensionnés du secteur privé,

sont compris dans le crédit provisionnel global de 3 milliards inscrit au budget de la Fonction publique.

A. — En ce qui concerne le « rattrapage », dans le cadre de sa politique d'égalisation des pensions accordées avant et immédiatement après le 1<sup>er</sup> juillet 1962, le Gouvernement a décidé, en accord avec les organisations syndicales les plus représentatives des agents de la Fonction publique, de majorer de 8 % les pensions de retraite et de survie ayant pris cours avant le 1<sup>er</sup> juillet 1962, étant entendu que ce relèvement ne peut avoir pour effet de porter les pensions à un taux supérieur à celui qu'elles auraient atteint, si elles avaient été revisées sur la base des barèmes en vigueur au 1<sup>er</sup> juillet 1962, majorés de 2 %. Cette majoration correspond au relèvement général des rémunérations opéré le 1<sup>er</sup> janvier 1965.

Ce relèvement des pensions, à concurrence de 8 %, se fera en 2 étapes : une première tranche de 3 % sera accordée avec effet au 1<sup>er</sup> janvier 1966, l'autre interviendra le 1<sup>er</sup> janvier 1967. Des dispositions sont prises dès à présent pour liquider le plus grand nombre possible de ces pensions à leur nouveau taux en avril prochain.

B. — L'octroi d'un pécule de vacances nécessitera l'examen d'environ 50 000 demandes, afin de déterminer les bénéficiaires, c'est-à-dire ceux qui se trouveront dans les conditions similaires à celles prévues dans le système du secteur privé.

Ce travail considérable, lié à la revision des pensions, réclamera une étude de l'organisation et du cadre du personnel de l'Administration des pensions.

Il arrive qu'on accuse cette Administration de certains retards. Or, il y a lieu de signaler que, maintes fois, ceux-ci sont dus à des causes étrangères à l'Administration même.

Il est important de dire qu'au cours de l'année 1965, cette Administration a inscrit à son actif quelque 16 lois et arrêtés particulièrement complexes et a procédé à la revision de 126 386 pensions ainsi qu'à l'établissement de 17 312 nouveaux dossiers de pension.

Des mesures tendant à la revalorisation de certaines pensions et à leur adaptation à l'évolution des traitements sont également à l'étude.

D'autre part, l'Administration des pensions devra se consacrer à l'exécution des dispositions légales et réglementaires de plus en plus nombreuses et de plus en plus complexes, adoptées notamment au cours de l'année 1965. En ce qui concerne l'organisation et le rendement, un nouveau mode de comptabilisation des pensions civiles sera mis en application, qui aura pour effet de simplifier et d'améliorer les relations comptables avec le Service central des dépenses fixes.

De nouvelles études seront entreprises dans le but de réaliser des simplifications corrélatives dans les relations comptables avec la Caisse nationale des pensions de la

invaliditeits- en vergoedingspensioenen, van de militaire anciënniteitspensioenen waarin oorlogsdiensten begrepen zijn en van diverse oorlogsrenten, zullen eveneens nieuwe studies aangevat worden.

Deze wijzigingen moeten tot gevolg hebben dat het Bestuur der Pensioenen het hoofd kan bieden aan steeds toenemend werk.

Daarbij komt nog dat een nieuwe methode van codificatie van de hoofdkarakteristieken der pensioenen is uitgewerkt en binnenkort zal toegepast worden.

Deze maatregel zal het mogelijk maken, met de hulp van de mecanografische uitrusting van de Centrale dienst der vaste uitgaven, talrijker en meer gevarieerde statistische gegevens dan in het verleden te verschaffen.

Het Bestuur der Pensioenen beoogt ten slotte in de loop van 1966 de publicatie van de volgende werken :

1) het eerste deel van een verzameling wetteksten betreffende de rust- en overlevingspensioenen (burgerlijke, kerkelijke, militaire en koloniale pensioenen);

2) een vade-mecum voor het personeel, d.w.z. een handleiding voor praktisch gebruik inzake de modaliteiten van toekenning en berekening van de verschillende pensioenen;

3) een handleiding ten gebruike van pas aangeworven personeelsleden.

C. — De Regering is ook van plan de wetgever maatregelen voor te stellen ten einde de opschorting van de afhouding van 7 % welke moest toegepast worden op de pensioenen die vóór de normale leeftijdsgrens zijn ingegaan, te verlengen na 30 juni 1966.

D. — Er zal in de loop van dit jaar bij de Kamers eveneens een wetsontwerp ingediend worden dat tot doel heeft aan de personeelsleden der overheidsdiensten, die het slachtoffer zijn van een arbeidsongeval of van een ongeval op de weg naar en van het werk, voordelen toe te kennen in de vorm van een rente volgens een stelsel dat ingegeven is door de vanaf 1967 toepasselijke sociale wetgeving ter zake.

E. — De Kamers zullen eveneens doorgaan met de bespreking van het wetsontwerp dat de Regering zal amenderen en dat sommige betrekkingen vastlegt tussen de pensioenstelsels uit de overheidssector en de privé-sector. Er zij op gewezen dat de wet van 14 april 1965 sommige betrekkingen bepaalt tussen de diverse pensioenstelsels uit de overheidssector en aldus een oplossing brengt voor de pensioenen van gemengde loopbanen die zich in verschillende overheidsdiensten situeren.

F. — De Regering zoekt ten slotte, in overeenstemming met de Regeringsverklaring en in samenwerking met de vakbondsorganisaties, een formule voor aanpassing van de pensioenen in de overheidssector aan de evolutie van de kosten van levensonderhoud en van de wedden. Deze formule zal moeten toegepast worden in april 1967, op welke datum een algemene herziening der wedden met weerslag op de maxima der weddeschalen in uitzicht is gesteld.

#### 4°) Indexcijfer.

Steeds bezorgd om het werkelijk bedrag van de uitgaven zo dicht mogelijk te benaderen, bevat het op de begroting van het Ministerie van Financiën uitgetrokken provisioneel krediet het nodige bedrag voor de aanpassing van de pensioenen aan een gematigde stijging van het indexcijfer in 1966.

guerre, qui assure le paiement des pensions d'invalidité et de réparation, des pensions militaires d'ancienneté comprenant des services de guerre, et des diverses rentes de guerre.

Ces modifications devront avoir pour conséquence de permettre à l'Administration des pensions de faire face à des charges de travail sans cesse accrues.

Il faut encore ajouter qu'une nouvelle méthode de codification des principales caractéristiques des pensions a été mise au point et sera appliquée prochainement.

Cette mesure permettra, avec le concours de l'équipement mécanographique du Service central des dépenses fixes, de fournir des renseignements statistiques beaucoup plus nombreux et plus variés que par le passé.

Enfin, l'Administration des pensions envisage la publication, au cours de l'année 1966, des ouvrages suivants :

1) le premier tome d'un recueil de la législation concernant les pensions de retraite et de survie (pensions civiles, ecclésiastiques, militaires et coloniales);

2) un vade-mecum destiné au personnel, c'est-à-dire une brochure d'utilisation pratique concernant les modalités d'octroi et de calcul des différentes pensions;

3) une brochure d'accueil à l'usage des agents débutants.

C. — Le Gouvernement a également l'intention de saisir le législateur de mesures en vue de proroger au-delà du 30 juin 1966, la suspension de la retenue de 7 % qui devait être appliquée sur les pensions prises avant la limite d'âge normale.

D. — Les Chambres seront également saisies, dans le courant de cette année, d'un projet de loi ayant pour objet d'accorder aux agents des services publics, victimes d'un accident du travail ou d'un accident sur le chemin du travail, des avantages sous forme de rente, selon un régime s'inspirant de la législation sociale en la matière, applicable à partir de l'année 1967.

E. — Elles poursuivront aussi l'examen du projet de loi, que le Gouvernement amendera, établissant certaines relations entre les régimes de pensions du secteur public et ceux du secteur privé. Il y a lieu de rappeler que la loi du 14 avril 1965 établissant certaines relations entre les divers régimes de pensions du secteur public a apporté une solution aux pensions pour carrières mixtes inter-services publics.

F. — Enfin, conformément à sa déclaration, le Gouvernement recherche en collaboration avec les organisations syndicales une formule d'adaptation des pensions des services publics à l'évolution du coût de la vie et des traitements. Cette formule devra être mise en application en avril 1967, époque à laquelle une révision générale des traitements avec incidence sur les maxima des barèmes est prévue.

#### 4°) Index.

Toujours dans le souci d'approcher au plus près le montant réel des dépenses, le crédit provisionnel inscrit au budget des Finances comprend le montant nécessaire à l'ajustement des pensions à une hausse modérée de l'index en 1966.

### 3. — Vergelijking met de begroting voor 1965.

Rekening houdend enerzijds met het vooruitzicht van een prijsstijging en anderzijds met de uitvoering van een nieuwe fase in de « bijwerking » van de pensioenen en de toekenning van een vakantiegeld, waarin zoals hiervoren vermeld, voorzien is in de begrotingen van Financiën en van het Openbaar Ambt, vertoont de begroting van Pensioenen voor 1966 een stijging van 1 341 000 000 F in vergelijking met de aangepaste begroting der uitgaven voor het dienstjaar 1965.

#### *Aard van de kredieten.*

De op de begroting van Pensioenen uitgetrokken kredieten kunnen onderverdeeld worden in twee grote categorieën :

1°) de pensioenuitgaven die volledig ten laste van het Rijk vallen,

2°) de bijdragen, toelagen en diverse dotaties (bijna volledig opgenomen in hoofdstuk III) in verband met de ouderdoms- en overlevingspensioenen van de arbeiders, de bedienden, de zelfstandigen en de mijnwerkers. De inspanning welke de schatkist ter zake levert bedraagt 11 012 726 000 F. Het toezicht op de toepassing van de wetten ter zake behoort tot de bevoegdheid van de Ministers die hun wettelijk toezicht uitoefenen op de verschillende instellingen die belast zijn met de toepassing ervan, en meer in het bijzonder van de Ministers van Sociale Voorzorg en van Middenstand.

Hier zij opgemerkt dat in de begroting van Pensioenen niet begrepen zijn de uitgaven welke de Staat draagt om de door de N. M. B. S. uitbetaalde pensioenen te subsidiëren. Deze uitgaven zijn vervat in de begroting van het Ministerie van Verkeerswezen. Voor 1965 bedroegen deze uitgaven 1 200 miljoen; voor 1966 zullen zij circa 1370 miljoen bedragen.

Zij bevat evenmin de overlevingspensioenen voor de rechthebbenden van de overleden personeelsleden der overheidsdiensten welke uitbetaald worden door de Kas der Overlevingspensioenen. Dit Fonds wordt uitsluitend gestijfd door de bijdragen welke naar rata van 6 of 6,5 % worden ingehouden op de activiteitswedden. De totale uitgave voor 1965 bedraagt 266 miljoen (gemiddeld pensioenbedrag : 66 000 F).

#### *A. — Pensioenen die volledig ten laste van de Staat vallen.*

De rustpensioenen ten laste van de schatkist vallen onder de bevoegdheid van de Minister-Staatssecretaris, adjunct bij de Minister van Financiën, evenals de pensioenen en renten die worden uitbetaald aan de oorlogsslachtoffers, met uitzondering evenwel van die der burgerlijke slachtoffers, welke van de Minister van Volksgezondheid afhangen.

1°) *Hoofdstuk I* heeft betrekking op de rustpensioenen van het rijkspersoneel, met inbegrip van de speciale korpsen en het gesubsidieerd onderwijzend personeel. De uitgaven van deze volledig ten laste van de Staat vallende sector zullen voor 1966, 8 072 119 000 F bedragen, d.i. een verhoging met 387 527 000 F, waarvan ongeveer 100 miljoen te wijten zijn aan het feit dat die verhoging met 2,5 % toegepast sedert 1 augustus 1965, d.i. gedurende slechts 5 maanden van het verlopen jaar, in 1966 over het gehele jaar zal doorwerken. De 2 % verhoging die op 1 mei 1965 is toegepast op de pensioenen welke ingingen

### 3. Comparaison avec le budget de 1965.

Tenant compte, d'une part, de la prévision pour la hausse des prix et, d'autre part, de l'exécution d'une nouvelle étape dans le « rattrapage » des pensions et de l'octroi d'un pécule de vacances repris, ainsi qu'il vient d'être dit, aux budgets des Finances et de la Fonction publique, le budget des Pensions pour 1966 est en augmentation de 1 341 000 000 F par rapport au budget ajusté des dépenses propres à l'exercice 1965.

#### *Nature des crédits.*

Les crédits prévus au budget des Pensions peuvent se classer en deux grandes catégories :

1°) les dépenses de pensions entièrement à charge de l'Etat;

2°) les contributions, subventions et dotations diverses (reprises en quasi totalité au chapitre III) en relation avec les pensions de vieillesse et de survie des ouvriers, des employés, des travailleurs indépendants et des ouvriers mineurs. L'effort consenti par le Trésor en la matière est de l'ordre de 11 012 726 000 F. La surveillance de l'application des lois dans ce domaine est de la compétence des Ministres qui exercent leur tutelle légale sur les différentes institutions chargées de cette application et plus particulièrement des Ministres de la Prévoyance sociale et des Classes moyennes.

Il est à remarquer que le budget des Pensions ne comprend pas les dépenses que l'Etat supporte pour subventionner les pensions liquidées par la S. N. C. B., dépenses comprises dans le budget du Ministère des Communications. Pour l'année 1965, ces dépenses se sont élevées à 1 200 millions et pour 1966, elles seront de 1 370 millions environ.

Il ne comprend pas davantage les pensions de survie accordées aux ayants droit des agents des services publics décédés, payées par la Caisse des pensions de survie. Cette Caisse est alimentée exclusivement par les cotisations retenues sur les traitements d'activité à concurrence de 6 ou 6,5 %. Le total des dépenses pour 1965 s'est élevé à 266 millions (montant moyen 66 000 F par pension).

#### *A. — Pensions entièrement à charge de l'Etat.*

Les pensions de retraite à charge du Trésor relèvent de la compétence du Ministre, Secrétaire d'Etat, adjoint au Ministre des Finances, de même que les pensions et rentes payées aux victimes de la guerre, à l'exception toutefois de celles des victimes civiles qui dépendent du Ministre de la Santé publique.

1°) Le *chapitre I* se rapporte aux pensions des retraite des agents de l'Etat, y compris les corps spéciaux, ainsi que du personnel enseignant subventionné. Les dépenses de ce secteur, entièrement à charge de l'Etat, s'élèveront à 8 072 119 000 F pour 1966, soit une augmentation de 387 527 000 F, dont 100 000 000 F environ s'expliquent par l'incidence sur toute l'année 1966 de l'augmentation de 2,5 % due à l'indice et appliquée le 1<sup>er</sup> août 1965, soit 5 mois seulement pendant l'année écoulée. De même, l'augmentation de 2 %, au 1<sup>er</sup> mai 1965, des pensions ayant pris cours avant le 1<sup>er</sup> juillet 1962 aura une incidence financière sur

vóór 1 juli 1962, zal eveneens een financiële weerslag hebben op 12 maanden i.p.v. op 8 en een bijkomende uitgave veroorzaken van circa 30 miljoen ten opzichte van 1965.

De wet van 13 april 1965 welke de leraars uit het technisch en het kunstonderwijs van het Rijk gelijkstelt met de leraars uit het middelbaar onderwijs inzake de tantièmes bij de berekening van de pensioenen, teruggebracht op 55" i.p.v. 60" vanaf 1 juli 1965, zal in 1966 een toenemende weerslag hebben. De inzake sommige pensioenen van de sector der sociale zekerheid voorgenomen verhoging van de gewaarborgde minimumbedragen brengt een overeenkomstige revalorisatie van de gewaarborgde minimumbedragen in de overheidssector met zich bij toepassing van de wet van 27 juli 1962.

Buiten de toename van het aantal pensioenen, wordt de stijging van de aangevraagde kredieten nog verklaard door de revalorisatie van het openbaar ambt, de toekenning van compensatieschalen en de herstructurering van sommige ministeries, waardoor het bedrag der nieuwe pensioenen toeneemt.

Het aantal pensioenen van de ambtenaren, van het onderwijzend personeel en van de geestelijken stijgt met 1 056 en de kredieten voor deze personeelsleden nemen toe met 206 miljoen, waarvan iets minder dan de helft voor het onderwijzend personeel.

Het aantal militaire pensioenen daarentegen stijgt met 881 en de desbetreffende kredieten met 181 miljoen.

2°) *Hoofdstuk II* heeft betrekking op de uitgaven voor beide oorlogen. Afgezien van het provisionele krediet van 250 miljoen, bedragen de uitgaven met betrekking tot de oorlog 1914-1918, 2 551 527 000 F (waarvan 54 735 000 voor de burgerlijke slachtoffers) en die i.v.m. de oorlog 1940-1945, 2 330 835 000 F (waarvan 200 521 000 F voor de burgerlijke slachtoffers).

In deze sector bedraagt de verhoging respectievelijk 30 en 112 miljoen of in totaal 142 miljoen, waarvan 23 miljoen voor de burgerlijke slachtoffers. Deze verhoging is voor 43 miljoen te verklaren door de weerslag, op het ganse jaar 1966, van de stijging met 2,5 % van het indexcijfer der kleinhandelsprijzen op 1 augustus 1965.

#### *Financiering.*

De Minister vestigt de aandacht van de Commissieleden op het bijzondere karakter van de financiering van deze uitgaven.

Het « Dotatiefonds voor oorlogspensioenen », bij het Ministerie van Financiën ingesteld door het koninklijk besluit van 22 juli 1939 en waarvan de bevoegdheden aangevuld werden door de wet van 16 juni 1955 is belast met de financiering van de pensioenen in verband met beide oorlogen.

Opdat dit fonds het hoofd kan bieden aan zijn verplichtingen stort het Rijk annuïteiten welke opgenomen worden in de begroting van Pensioenen.

Het bedrag hiervan werd in laatste instantie door de wet van 24 mei 1963 vastgesteld op 1 810 miljoen voor de oorlog 1914-1918 (art. 103-1 en 103-2) en op 1 175 miljoen voor de oorlog 1940-1945 (art. 104-1).

Deze annuïteiten zijn bestemd om de uitgaven te dekken voor de voordelen die zijn toegekend krachtens wetsbepalingen welke inzake oorlogspensioenen en -renten van kracht waren op 30 juni 1954.

De uitgaven betreffende de pensioenen of gedeelten van pensioenen die zijn toegekend bij toepassing van wetsbepalingen, na voormelde datum, komen op de begroting der pensioenen voor hun werkelijk bedrag voor, d.i. 741 miljoen voor de oorlog 1914-1918 en 1 156 miljoen voor de oorlog 1940-1945 (afgezien van het provisionele krediet van 250 miljoen).

12 mois au lieu de 8 et entraînera un supplément de dépenses de 30 millions environ par rapport à 1965.

La loi du 13 avril 1965 alignant les professeurs de l'enseignement technique et artistique de l'Etat sur ceux de l'enseignement moyen en ce qui concerne les tantièmes de calcul des pensions, ramenés en 55" au lieu de 60" à partir du 1<sup>er</sup> juillet 1965, aura une incidence accrue en 1966. Le relèvement des montants minimums garantis, envisagé en faveur de certaines pensions de la sécurité sociale, entraîne une revalorisation correspondante des minimums garantis dans le secteur public par application de la loi du 27 juillet 1962.

Outre l'accroissement du nombre de pensions, la revalorisation de la Fonction publique, l'attribution des échelles compensatoires et la restructuration effectuée dans certains ministères, qui font augmenter le taux des pensions nouvelles, expliquent l'augmentation des crédits sollicités.

Le nombre de pensions des fonctionnaires, du personnel enseignant et des ecclésiastiques est en augmentation de 1 056 unités et les crédits pour ces agents sont augmentés de 206 millions, dont un peu moins de la moitié pour le personnel enseignant.

Par contre, les pensions militaires voient leur nombre croître de 881 unités et les crédits se trouvent augmentés de 181 millions.

2°) *Le chapitre II* est relatif aux dépenses des deux guerres. Compte non tenu du crédit provisionnel de 250 millions, celles qui se rapportent à la guerre 1914-1918 sont de 2 551 527 000 F (dont 54 735 000 pour les victimes civiles) et celles relatives à la guerre 1940-1945 de 2 330 835 000 F (dont 200 521 000 F pour les victimes civiles).

Dans ce secteur, l'augmentation est respectivement de 30 et 112 millions, soit un total de 142 millions, dont 23 millions pour les victimes civiles. Cette augmentation se justifie pour 43 millions par l'incidence sur toute l'année 1966 de l'augmentation de 2,5 % de l'indice des prix de détail au 1<sup>er</sup> août 1965.

#### *Financement.*

Le Ministre attire l'attention des membres de la Commission sur le caractère spécial du financement de ces dépenses, au 30 juin 1954.

Le « Fonds de dotation pour les pensions de guerre », institué auprès du Ministère des Finances, par l'arrêté royal du 22 juillet 1939 et dont les attributions ont été complétées par la loi du 16 juin 1955, est chargé du financement des pensions des deux guerres.

Pour permettre à ce Fonds de faire face à ses obligations, l'Etat lui verse des annuïtés qui sont inscrites au budget des pensions.

Le montant de celles-ci a été fixé en dernier lieu, par la loi du 24 mai 1963 à : 1 810 millions pour la guerre 1914-1918 (art. 103-1 et 103-2) et à 1 175 millions pour la guerre 1940-1945 (art. 104-1).

Ces annuïtés sont destinées à couvrir les dépenses relatives aux avantages attribués en vertu des dispositions légales en vigueur en matière de pensions et de rentes de guerre.

Les dépenses relatives aux pensions ou parties de pensions octroyées en application de dispositions légales postérieures à cette date sont inscrites au budget des pensions pour leur montant réel, c'est-à-dire 741 millions pour celles qui se rapportent à la guerre 1914-1918 et 1 156 millions pour celles relatives à la guerre 1940-1945 (compte non tenu du crédit provisionnel de 250 millions).

Toen met de toepassing van het financieringsplan werd begonnen, waren de annuïteiten ontoereikend voor het betalen van het gedeelte van de pensioenen dat zij moesten dekken.

Het tekort wordt aangevuld door leningen bij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas. Deze leningen moeten geleidelijk terugbetaald worden.

Alhoewel deze annuïteiten thans voldoende zijn voor het dekken van de uitgaven betreffende de pensioenen en renten die worden uitbetaald op basis van de vóór 30 juni 1954 vigerende wetgeving, overschrijdt het gecumuleerde bedrag van deze uitgave en de terugbetalingslasten van de lening en van de interesten nog steeds de bedragen van de annuïteiten. Het Dotatiefonds moet bijgevolg nog steeds een beroep doen op leningen om het totale bedrag van zijn lasten te kunnen dekken. Deze toestand zal ook nog in 1966 voortduren.

De wet van 24 mei 1963 regelt de storting van de annuïteiten betreffende beide oorlogen tot volledige terugbetaling van de schuld. Dit vaste gedeelte van de last der oorlogspensioenen, dat ongeveer 3 miljard frank bedraagt, zal zeker nog terugkomen tot 31 december 1986, welke streefdatum voorzien is bij de uitwerking van voormelde wet.

#### *Uitgaven in verband met de oorlog 1914-1918.*

Alhoewel het aantal invaliditeitspensioenen en het aantal gerechtigden op de frontstrepentrente van de oorlog 1914-1918 achteruitgaat, vertoont het globale bedrag der uitgaven toch een stijging met 30 miljoen.

De kredieten welke ter beschikking van de Nationale Kas voor Oorlogspensioenen moeten worden gesteld om te voorzien in de uitbetaling van het pensioen aan sommige categorieën van weduwen en wezen, nemen toe. Daarenboven voorzagt de wet van 7 juli 1964 o.m. enerzijds in de verhoging met 15 % i.p.v. 12 %, d.i. 3 % meer, van de weduwen- en wezenpensioenen en anderzijds in de verhoging met 25 % i.p.v. 15 %, d.i. 10 %, van de frontstrepentrenten voor de houders van de vuurkaart vanaf 1 januari 1966, evenals in de invoering van een lijfrente voor de politieke gevangenen van de oorlog 1914-1918; de nieuwe voordelen welke deze wet met zich brengt, maken een kredietverhoging van meer dan 40 miljoen noodzakelijk.

#### *Uitgaven in verband met de oorlog 1940-1945.*

De vermoedelijke toename met 112 miljoen van de uitgaven voor de oorlogsslachtoffers 1940-1945 vloeit voor bijna 83 miljoen voort uit de bepalingen van de wet van 7 juli 1964, welke met name op 1 januari 1966 toekent :

1°) de verhoging met 50 % i.p.v. 25 % van de gevangenschaprenten, welke thans 375 F per semester bereiken tegenover 250 F in 1964 en 312 F in 1965;

2°) een basisbedrag van 600 F voor de vergoedingspensioenen voor invaliditeit i.p.v. 550 F in 1964 en 575 F in 1965.

De wet van 6 juli 1964 welke sommige aanpassingen beoogt van de wetten betreffende de pensioenen, toelagen en vergoedingen toegekend aan de burgerlijke oorlogsslachtoffers en hun rechthebbenden, voorzagt eveneens in een verhoging der pensioenen op 1 januari 1966, waarvan de budgettaire weerslag bijna 10 miljoen bereikt.

Een andere wet van dezelfde datum, gewijzigd door de wet van 31 maart 1965, breidt de toepassing van de wetten betreffende de vergoedingspensioenen van de burgerlijke slachtoffers van de oorlog 1940-1945 en van hun rechthebbenden uit tot de gevolgen van sommige feiten die zich hebben voorgedaan op het grondgebied van Kongo, Rwanda en

Au début de l'application du plan de financement, les annuités étaient insuffisantes pour payer la part des pensions qu'elles doivent couvrir.

Le déficit est comblé par des prêts consentis par la Caisse générale d'Épargne et de Retraite. Ces emprunts doivent être remboursés progressivement.

Bien que les annuités soient actuellement suffisantes pour couvrir les dépenses afférentes aux pensions et rentes liquidées sur base de la législation antérieure au 30 juin 1954, le montant cumulé de ces dépenses et des charges de remboursement d'emprunt et d'intérêts dus excède toujours les montants des annuités. En conséquence, le Fonds de dotation doit encore faire appel à l'emprunt en vue d'assurer la totalité de ses charges. Cette situation persistera encore en 1966.

La loi du 24 mai 1963 prévoit le versement des annuités afférentes aux deux guerres jusqu'à remboursement total de la dette. Cette partie de la charge des pensions de guerre s'élevant à près de 3 milliards de francs restera certainement d'application jusqu'au 31 décembre 1986, date prévue lors de l'élaboration de la loi précitée.

#### *Dépenses qui se rapportent à la guerre 1914-1918.*

Quoique le nombre des pensions des invalides et le nombre de bénéficiaires de rentes de chevron de front de la guerre 1914-1918 est en régression, le montant global des dépenses est en augmentation de 30 millions.

Les crédits à mettre à la disposition de la Caisse Nationale des Pensions de la Guerre pour assurer le paiement de la pension à certaines catégories de veuves et d'orphelins vont croissants. En outre, la loi du 7 juillet 1964 a prévu d'une part, la majoration de 15 % au lieu de 12, soit 3 % complémentaires, des pensions de veuves et d'orphelins et d'autre part, la majoration de 25 % au lieu de 15, soit 10 % en plus, des rentes de chevron de front attribuées aux titulaires de la carte du Feu et ce à partir du 1<sup>er</sup> janvier 1966 ainsi que l'institution d'une rente viagère aux prisonniers politiques de la guerre 1914-1918 qui nécessitera en raison des avantages nouveaux que cette loi apporte, une majoration de crédit de plus de 40 millions.

#### *Dépenses qui se rapportent à la guerre 1940-1945.*

L'accroissement présumé de 112 millions des dépenses pour les victimes de la guerre 1940-1945 provient pour près de 83 millions des dispositions de la loi du 7 juillet 1964 qui accorde notamment au 1<sup>er</sup> janvier 1966 :

1°) la majoration de 50 %, au lieu de 25 %, des rentes de captivité qui atteignent actuellement 375 F par semestre contre 250 F en 1964 et 312 F en 1965;

2°) un taux de base de 600 F pour les pensions de réparation pour invalidité au lieu de 550 F en 1964 et 575 F en 1965.

De même, la loi du 6 juillet 1964 tendant à apporter certains aménagements aux lois relatives aux pensions, allocations et indemnités aux victimes civiles de la guerre et à leurs ayants droit a prévu une majoration des pensions au 1<sup>er</sup> janvier 1966 dont l'impact budgétaire atteint près de 10 millions.

Une autre loi de la même date, modifiée par la loi du 31 mars 1965 étend l'application des lois relatives aux pensions de dédommagement des victimes civiles de la guerre 1940-1945 et de leurs ayants droit aux conséquences de certains faits survenus sur le territoire du Congo, du Rwanda et du Burundi. En vue de payer les arriérés et les

Burundi. Om de achterstallige bedragen en de pensioenen te kunnen betalen welke in de loop van het dienstjaar 1966 moeten worden toegekend en rekening houdend met het feit dat deze ingaan op de datum van het schadelijk feit, wordt in een verhoging met meer dan 7 miljoen van het krediet voor 1965 voorzien.

Om aan de oorlogswaarden die verder studeren de bij de desbetreffende wetgeving bepaalde kinderbijslag te kunnen blijven uitkeren tot hun 25<sup>e</sup> jaar, zal de Regering binnenkort een wetsontwerp indienen.

#### B. — Pensioenen uit de sociale sector.

De kredieten welke voorkomen in hoofdstuk III vertegenwoordigen de rijksbijdrage in de vorm van diverse toelagen, dotaties of bijdragen in verband met de pensioenen uit de sociale sector. Zoals reeds vermeld, bedragen die meer dan 11 miljard, wat echter 245 949 000 F minder is in vergelijking met 1965, ondanks het feit dat de rust- en overlevingspensioenen verhoogd zullen worden met ingang van 1 januari 1966.

Deze vermindering vloeit voort uit de financiële middelen welke ter beschikking zijn bij de Rijksdienst voor Arbeiderspensioenen, bij de Nationale Kas voor Bediendenpensioenen en bij het Nationaal Fonds voor Mijnwerkerspensioenen.

— De jaarlijkse toelage aan de Rijksdienst voor Arbeiderspensioenen blijft behouden op het bedrag van 1965, d.i. 2,5 miljard. In artikel 2 van het wetsontwerp wordt bepaald dat de bij de wet opgelegde verhoging van de toelage met 250 miljoen aan het stelsel wordt terugbetaald in 10 annuïteiten van 25 miljoen met ingang van 1967.

— De rijksbijdrage in de vestiging van de ouderdoms- en weduwenrenten is beperkt tot 135 miljoen. De behoeften voor het dienstjaar worden evenwel geschat op 335 miljoen. Artikel 3 van het wetsontwerp bepaalt dat de in 1966 niet uitgekeerde bedragen, waarvoor de diensten de Staat zullen debiteren, zullen worden terugbetaald in 10 annuïteiten met ingang van 1967.

— In dezelfde geest zal de jaarlijkse toelage aan de Nationale Kas voor Bediendenpensioenen welke krachtens de wetsbepalingen 460 961 719 F moest bedragen in 1966, niet gestort worden. Artikel 4 van het wetsontwerp bepaalt dat het bedrag van voormelde toelage aan het stelsel wordt terugbetaald in 10 annuïteiten van 46 096 200 F.

— Er is reeds op gewezen dat het krediet dat uitgetrokken is als toelage aan de Rijksdienst voor de Pensioenen van de Zelfstandigen, 1 995 313 000 F bedraagt en dat daarin een provisioneel krediet van 300 miljoen is begrepen. De Regering heeft een wetsontwerp ingediend dat ertoe strekt de pensioenen van de zelfstandigen evenals het maximum van de niet aangerekende bestaansmiddelen te verhogen in overeenstemming met de regeringsverklaring van 29 juli 1965. Deze 300 miljoen vertegenwoordigen het aandeel van de rijksbijdrage in de nieuwe uitgaven welke voortvloeien uit deze verbetering van het lot van de gepensioneerde zelfstandigen.

— Ingevolge de regeringsverklaring van 29 juli 1965 welke de toelage aan het Nationaal Fonds voor Mijnwerkerspensioenen verhoogt met 280 miljoen, waarvan 30 miljoen voor de uitbetaling van vakantiegeld, zal de uiteindelijke jaarlijkse toelage 3 268 912 500 F bedragen.

Rekening houdend met het bestaan van kapitalisereserves van het stelsel en om de totale last van de diverse verhogingen te verlichten, wordt een voorlopige vermindering met 300 miljoen voorzien. Dit bedrag zal in 10 annuïteiten van 30 miljoen aan het stelsel terugbetaald worden met ingang van 1967.

pensions à accorder dans le courant de l'exercice 1966, compte tenu que celles-ci prennent cours à la date du fait dommageable, une augmentation de plus de 7 millions du crédit de 1965 est prévue.

Le Gouvernement déposera incessamment un projet de loi tendant à maintenir aux orphelins de guerre qui poursuivent des études, les allocations familiales prévues par la législation qui les concerne, jusqu'à l'âge de 25 ans.

#### B. — Pensions du secteur social.

Les crédits qui figurent au chapitre III représentent l'intervention de l'Etat sous la forme de subventions, dotations ou contributions diverses en relation avec les pensions du secteur social. Ils s'élèvent à plus de 11 milliards, mais sont toutefois en diminution de 245 949 000 F par rapport à 1965, alors que les pensions de retraite et de survie seront améliorées à partir du 1<sup>er</sup> janvier 1966.

Cette diminution provient de l'existence de disponibilités financières auprès de l'Office national des Pensions pour ouvriers, de la Caisse nationale des Pensions pour employés et du Fonds national de retraite des ouvriers mineurs.

— La subvention annuelle à l'Office national des Pensions pour Ouvriers est maintenue à son montant de 1965, soit 2,5 milliards. Il est proposé à l'article 2 du projet de loi que l'accroissement de subvention de 250 millions légalement dû, soit remboursé au régime en 10 annuités de 25 millions, à partir de 1967.

— La contribution de l'Etat dans la constitution des rentes de vieillesse et des rentes de veuves est limitée à 135 millions. Toutefois, les besoins de l'exercice sont évalués à 335 millions. L'article 3 du projet de loi prévoit le remboursement en 10 annuités à partir de 1967 des sommes non versées en 1966 dont les offices débiteront l'Etat.

— Dans le même esprit, la subvention annuelle à la Caisse nationale des Pensions pour employés qui, en vertu des dispositions légales devrait atteindre 460 961 719 F en 1966 ne sera pas versée. L'article 4 du projet propose que le montant de ladite subvention soit remboursé au régime en 10 annuités de 46 096 200 F.

— Il a déjà été signalé que le crédit prévu à titre de subventions à l'Office national des Pensions pour travailleurs indépendants s'élève à 1 995 313 000 F et comprend un crédit provisionnel de 300 millions. Le Gouvernement a déposé un projet de loi tendant à majorer les pensions d'indépendants et le plafond des ressources immunisées, conformément à la Déclaration gouvernementale du 29 juillet 1965. Ces 300 millions représentent la part d'intervention de l'Etat dans les dépenses nouvelles à résulter de cette amélioration du sort des travailleurs indépendants retraités.

— Compte tenu de la déclaration gouvernementale du 29 juillet 1965 majorant la subvention du Fonds National de retraite des Ouvriers Mineurs de 280 millions dont 30 millions pour le paiement d'un pécule de vacances, la subvention annuelle atteint finalement 3 268 912 500 F.

Tenant compte de l'existence de réserves de capitalisation du régime et en vue d'alléger la charge totale des diverses majorations, une réduction de 300 millions est prévue à titre provisoire. Ce montant sera remboursé au régime en 10 annuités de 30 millions, à partir de 1967.



|                                                                                                                                      |                 |                                                                                                                                                 |                 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| De wettelijke toelage bedraagt ... ..                                                                                                | 2 638 912 500 F | La subvention légale s'élève à ... ..                                                                                                           | 2 638 912 500 F |
| De bijkomende toelagen voortvloeiend uit de Regeringsverklaringen van 1961 en 1965 (350 en 280 miljoen) zullen samen bedragen ... .. | 630 000 000 F   | Les subventions complémentaires découlant des déclarations gouvernementales de 1961 et 1965 (350 et 280 millions) s'élèveront globalement à ... | 630 000 000 F   |
| In totaal ... ..                                                                                                                     | 3 268 912 500 F | Soit un total de ... ..                                                                                                                         | 3 268 912 500 F |

De vermindering met 300 miljoen brengt de toelage voor 1966 terug tot 2 968 912 500 F.

Dit bedrag ligt hoger dan de wettelijke toelage die vastgesteld is op 2 638 912 500 F. Hierdoor dient in geen begrotingstoevoeging te worden voorzien in het wetsontwerp.

— De rijksbijdrage in de uitgaven die inzake invaliditeitspensioenen voortvloeien uit de wetgeving op de pensioenregeling voor mijnwerkers, is verhoogd met 215 miljoen en bereikt 2 950 miljoen. De stijging is te wijten aan de toename van het aantal gepensioneerde invaliden en aan het feit dat het mijnwerkerspensioen wordt verhoogd in verhouding tot het arbeidspensioen.

#### *Pensioenen van het rijkswerkliedenpersoneel en diverse toelagen.*

Hoofdstuk IV, waarvan het totaal 539 396 000 F bereikt, vertoont een toename met 38 miljoen. Het betreft hoofdzakelijk de rustpensioenen van het rijkswerkliedenpersoneel voor bijna 120 miljoen, de pensioenen voortvloeiend uit de wetgeving houdende sommige maatregelen ten gunste van het beroepspersoneel van Afrika voor 138 miljoen en de sommen welke ter beschikking moeten gesteld worden van de Rijksdienst voor kinderbijslag om te voorzien in de toekenning van de kinderbijslag en het kraamgeld aan de gepensioneerde gewezen personeelsleden en aan de wezen van personeelsleden voor 236 miljoen, waarvan 10,5 miljoen worden terugbetaald door de Régies. De overeenstemmende inkomsten zijn opgenomen in de Rijksmiddelenbegroting (art. 304/12-c). Men vindt er eveneens een aantal kredieten welke ter beschikking van de verschillende departementen worden gesteld voor als pensioen geldende steungelden.

#### 4. Besluit.

In deze uiteenzetting heeft de Minister de rijksbijdrage in de uitbetaling van ongeveer 1 600 000 renten en pensioenen geanalyseerd.

80 000 gewezen personeelsleden van de overheidsdiensten welke een pensioen ten laste van de schatkist genieten — onder wie 27 500 militairen en rijkswachters — veroorzaken een uitgave van 8 192 miljoen (algemeen gemiddeld pensioenbedrag: 102 400 F).

415 900 pensioenen en renten aan slachtoffers van de vaderlandse plicht vertegenwoordigen een bedrag van 5 132 miljoen.

Meer dan 1 miljoen gepensioneerden welke een rust- of overlevingspensioen van de sociale sector genieten, inclusief de zelfstandigen en de mijnwerkers, ontvangen een rijksbijdrage van meer dan 11 miljard in de uitgaven welke hen aanbelangen.

Overeenkomstig haar verklaring i.v.m. de menselijke en sociale vooruitgang, verleent de Regering haar bijdrage tot de verbetering van het welzijn der gepensioneerden.

La réduction de 300 millions ramène la subvention pour 1966 à 2 968 912 500 F.

Ce montant est supérieur à la subvention légale établie à 2 638 912 500 F. De ce fait, aucun cavalier budgétaire n'est à prévoir au projet de loi.

— L'intervention de l'Etat dans les dépenses résultant en matière de pension d'invalidité de la législation sur le régime de retraite des ouvriers mineurs est augmentée de 215 millions et atteint 2 950 millions. L'augmentation est due à l'accroissement du nombre de pensionnés invalides et au fait qu'il est apporté aux pensions des ouvriers mineurs une adaptation correspondante à celle appliquée à la pension des ouvriers.

#### *Pensions des ouvriers de l'Etat et allocations diverses.*

Le chapitre IV dont le total atteint 539 396 000 F est en accroissement de 38 millions. Il concerne en ordre essentiel les pensions de retraite des ouvriers de l'Etat pour près de 120 millions, les pensions résultant de la législation portant certaines mesures en faveur du personnel de carrière d'Afrique pour 138 millions, et les sommes à mettre à la disposition de l'Office national d'Allocations familiales pour assurer l'octroi des allocations familiales et de naissance aux anciens agents pensionnés et aux orphelins d'agents pour 236 millions dont 10,5 millions sont compensés par des remboursements effectués par les Régies. La recette correspondante a été prévue au budget des Voies et Moyens (art. 304-12-c). On y trouve aussi un ensemble de crédits à mettre à la disposition des divers départements pour allocations de secours tenant lieu de pensions.

#### 4. Conclusions.

Dans cet exposé, le Ministre a analysé l'intervention de l'Etat dans la liquidation d'environ 1 600 000 rentes et pensions.

80 000 anciens agents des services publics bénéficiaires d'une pension à charge du Trésor — dont 27 500 militaires et gendarmes — occasionnent une dépense de 8 192 millions (moyenne générale de 102 400 F par pension).

415 900 pensions et rentes aux victimes du devoir patriotique représentent une somme de 5 132 millions.

Plus d'un million de retraités bénéficiant d'une pension de retraite ou de survie du secteur social, y compris les travailleurs indépendants et les mineurs, voient l'Etat intervenir dans les dépenses qui les concernent pour plus de 11 milliards.

Le Gouvernement, en conformité avec sa déclaration de progrès humain et social, apporte sa contribution à l'amélioration du bien-être des retraités.

## II. — ALGEMENE BESPREKING.

## 1. Algemene beschouwingen.

Zoals reeds gezegd, bedraagt de begroting van Pensioenen  $\pm 12\%$  van de gewone rijksbegroting en komt zij, wat de omvang betreft, op de derde plaats.

In vergelijking met de aangepaste begroting voor 1965 geeft deze begroting een stijging met 1 341 miljoen te zien.

De begroting voor 1966 overschrijdt die voor 1965 immers met 929 miljoen (verschil der totalen van de kolommen 1 en 2, blz. 14 en 15 van het stuk 4-III/1, Kamer.)

Bij die sommen moeten worden gevoegd 155 miljoen voor de « bijwerking » van de pensioenen en de toekenning van een vakantiegeld, dat voorkomt in het provisionele krediet van 3 miljard dat op de begroting van het Openbaar Ambt is uitgetrokken.

Bovendien moeten 257 miljoen worden bijgevoegd voor de aanpassing van de pensioenen aan het indexcijfer, waarin wordt voorzien door een provisioneel krediet dat op de begroting van Financiën is uitgetrokken.

Het algemene totaal beloopt dus 1 341 miljoen.

\* \* \*

Een lid meent dat men zich over de omvang en de voortdurende aangroei van deze begroting moet verheugen. Niettemin is waakzaamheid geboden.

Een ander lid — evenals de Minister trouwens — meent dat de oorzaak van de voortdurende stijging te wijten is aan de veroudering van de bevolking eensdeels en aan de sociale vooruitgang anderdeels.

Ook hij pleit voor waakzaamheid en vraagt aandacht voor de financiering, die in geval van een economische inzinking — wat niet uitgesloten is — tot onoverkomelijke moeilijkheden zou kunnen leiden.

Een lid vraagt voorts of aan de hand van een statistiek geen precieze inlichtingen kunnen worden verstrekt over de werkelijke last der pensioenen in het algemeen, waarbij een onderscheid zou worden gemaakt tussen de globale uitgaven enerzijds en de toelagen, tegemoetkomingen, bijdragen en afhoudingen anderzijds.

\* \* \*

In verband met het provisionele krediet dat is uitgetrokken met het oog op een eventuele stijging van het indexcijfer der kleinhandelsprijzen, werd de vraag gesteld of dit krediet wel voldoende zal zijn.

De Minister meent dat er zich terzake geen moeilijkheden zullen voordoen, hoewel het bedoelde krediet slechts één enkele tranche van 2,5 % omvat.

Deze verhoging met 2,5 % zal op 1 maart e.k. in werking treden en de terugslag ervan zal beneden het in uitzicht gestelde krediet blijven.

Derhalve schijnt het mogelijk te zijn het hoofd te bieden aan een tweede aanpassing, welke zich eventueel tegen het einde van het jaar kan voordoen.

## 2. Inkleiding van de begroting.

Al naar gelang van het standpunt dat men inneemt kan men betreuren dat de begroting ofwel onvolledig ofwel te ruim is opgevat. Inderdaad het is zo dat niet alle rijksuitgaven die verband houden met pensioenuitkeringen in de begroting zijn opgenomen. Van een overzichtelijk geheel is dan ook geen sprake.

Van uit een andere gezichtshoek bekeken kan men het spijtig vinden dat de begroting van Pensioenen een gebrek aan concentratie vertoont. Op deze begroting zijn inderdaad kredieten uitgetrokken die veeleer in andere begro-

## II. — DISCUSSION GENERALE.

## 1. Considérations générales.

Comme il a déjà été dit, le budget des Pensions représente 12 % environ du budget ordinaire de l'Etat et occupe, en importance, la troisième place.

Par rapport au budget ajusté des dépenses propres à l'exercice 1965, il est en augmentation de 1 341 millions.

En effet, ce budget de 1966 dépasse de 929 millions celui de 1965 (différence des totaux des colonnes 1 et 2 figurant pages 14 et 15 du document 4-III/1, Chambre).

A cette somme, il faut ajouter 155 millions pour le « rattrapage » des pensions et l'octroi d'un pécule de vacances prévu dans le crédit provisionnel de 3 milliards inscrit au budget de la Fonction publique.

En outre, 257 millions sont à ajouter pour l'adaptation des pensions à l'indice pour laquelle un crédit provisionnel est inscrit au budget des finances.

Le total général donne donc 1 341 millions.

\* \* \*

Un membre estime qu'il faut se réjouir de l'importance et de l'accroissement constant de ce budget. Néanmoins, il convient d'être vigilant.

Un autre membre pense — comme le Ministre d'ailleurs — que l'accroissement constant est dû, d'une part, au vieillissement de la population et, d'autre part, au progrès social.

Il recommande également de faire preuve de vigilance et attire l'attention sur le financement qui, en cas de récession économique — ce qui n'est pas exclu — pourrait conduire à des difficultés insurmontables.

Un membre demande ensuite s'il n'est pas possible, en se basant sur une statistique, de fournir des renseignements précis sur la charge réelle des pensions en général, en faisant apparaître, d'une part, les dépenses globales et, d'autre part, les subventions, interventions, cotisations et retenues.

\* \* \*

Il a été demandé si le crédit provisionnel inscrit au budget en vue d'une hausse éventuelle de l'indice des prix de détail était suffisant ?

Le Ministre pense qu'il n'y aura pas de difficultés dans ce domaine et ce malgré que le crédit en question soit établi sur une seule tranche de 2,5 %.

Celle-ci entrera en application le 1<sup>er</sup> mars prochain et aura une incidence inférieure au crédit présumé.

Il semble donc possible de faire face à une deuxième adaptation si celle-ci intervenait en fin d'année.

## 2. Présentation du budget.

Selon le point de vue adopté, on peut regretter que le budget est ou incomplet ou trop vaste. En effet, on constate que toutes les dépenses de l'Etat relatives aux pensions ne sont pas reprises au budget. Dès lors, il ne peut être question d'avoir un aperçu général.

D'autre part, on peut regretter que le budget des pensions présente un manque de concentration. En effet, dans ce budget figurent des crédits qui devraient plutôt être inscrits dans d'autres budgets, telles que les subventions relatives

tingen thuishoren, zoals door zijn toelagen met betrekking tot de pensioenen van arbeiders, bedienden, vrijwillig verzekerden, zelfstandigen en mijnwerkers.

De Minister wees erop dat de Regering van zins is een sociale begroting op te stellen, aan de hand waarvan het mogelijk zal zijn zich een idee te vormen van de globale inspanning die de Staat zich getroost op het gebied van pensioenen en toelagen.

Het voorstel van een ruimere concentratie van de verschillende rubrieken van de begroting van Pensioenen biedt volgens de Minister geen voordelen, maar zou integendeel beslist nadelig zijn.

Immers, voor elk hoofdstuk waarin thans de artikelen werden samengebracht die betrekking hebben op de verschillende pensioensectoren, welke geheel of gedeeltelijk ten laste vallen van de Staat, moet een onderscheid kunnen worden gemaakt, waarbij wordt rekening gehouden met de onderscheiden wetten die ten grondslag liggen aan de toekenning van uitkeringen aan bepaalde groepen van rechthebbers, maar vooral met de verschillende reglementeringen welke, elk afzonderlijk, de ordonnateurs aanduiden die alleen gemachtigd zijn uitgaven te doen op de uitgetrokken kredieten.

Dit is trouwens de reden waarom artikel 110 onderverdeeld werd in 15 letters, aangezien elke minister als ordonnateur optreedt voor de uitgaven voor de gepensioneerde personeelsleden die tot zijn departement behoorden.

De inkleding van de begroting van pensioenen, volgens de economische criteria, welke reeds vanaf 1966 gelden voor de begrotingen van de ministeriële departementen, zal wellicht aanleiding geven tot wijziging van de rangorde der artikelen, maar zij zal er waarschijnlijk niet toe leiden het aantal posten die door het Parlement afzonderlijk dienen te worden goedgekeurd, gevoelig te doen dalen.

### 3. Financiering van de Rijksdienst voor Arbeiderspensioenen en de « spreidingsmaatregelen » in het algemeen.

De toelagen aan de Rijksdienst voor Arbeiderspensioenen zullen in 1966 op 2 500 miljoen vastgesteld blijven. Het voor 1966 in het financieringsplan opgenomen supplement van 250 miljoen zal gespreid en uitgekeerd worden in 10 annuïteiten met ingang van 1967.

Een lid vraagt zich af of deze maatregel in hoofde van de Rijksdienst niet ongelegen komt, te meer daar er nog andere factoren zijn die hun invloed zullen laten gelden. Inderdaad, de pensioenen zullen eerlang worden verhoogd. Bovendien heeft men afgezien van een gedeelte van de verhoging van de bijdragen (koninklijk besluit van 31 januari 11.).

In het licht hiervan kan men zich terecht afvragen of deze maatregelen geen noodlottige gevolgen zullen hebben. Indien het antwoord hierop ontkennend mocht luiden, zal daaruit mogen worden afgeleid dat de Rijksdienst goed bij kas is, zodat men zich kan afvragen waarom zolang getalmd werd alvorens aan bepaalde misbruiken een einde werd gemaakt. Vermits het nodige geld voorhanden was, had men ook reeds vroeger kunnen afzien van de prefinanciering.

Een ander lid vestigt er de aandacht op dat de « spreidingsmaatregel » niet alleen betrekking heeft op artikel 105-1. Ook voor de subsidies waarvan o.m. sprake is in de artikelen 105-3 en 107 heeft de Regering besloten de uitkeringen te spreiden. De Regering — aldus dit lid — deinst er derhalve niet voor terug de bestaande reserves aan te spreken.

De Minister antwoordt dat het verkeerd zou zijn de voorgestelde « spreidingsmaatregelen » als « saneringsmaat-

aux pensions des ouvriers, employés, assurés libres, travailleurs indépendants et ouvriers mineurs.

Le Ministre a fait observer que le Gouvernement a l'intention d'élaborer un budget social, qui permettra de se faire une idée du total des efforts consentis par l'Etat dans le domaine des pensions et des subventions.

Quant à l'idée d'une concentration plus grande des différents postes du budget des pensions, cette opération n'offre, selon le Ministre, aucun avantage, mais présente au contraire des inconvénients certains.

En effet, sous chacun des chapitres où se trouvent actuellement rassemblés les articles se rapportant aux différents secteurs des pensions qui sont en tout ou en partie à charge de l'Etat, une distinction doit pouvoir être faite non seulement en tenant compte des législations différentes qui servent de base à l'attribution des interventions aux groupes de bénéficiaires, mais surtout du fait que chaque réglementation désigne les ordonnateurs qui sont seuls habilités à effectuer des dépenses à charge des crédits inscrits.

C'est d'ailleurs pour ce dernier motif que l'article 110 est subdivisé en 15 lettres, chaque Ministre étant ordonnateur pour les dépenses qui ont trait au personnel pensionné ayant fait partie de l'effectif de son département.

La présentation du budget des pensions d'après les critères économiques déjà utilisés à partir de 1966 pour les budgets des départements ministériels impliquera sans doute des modifications dans l'ordre des articles mais il est peu probable qu'elle permettra de procéder à une réduction sensible du nombre des postes sur lesquels le Parlement vote séparément.

### 3. Le financement de l'Office national des pensions pour ouvriers et les « mesures d'étalement » en général.

Pour l'exercice 1966, les subventions à l'Office national des pensions pour ouvriers resteront fixées à 2 500 millions. Le supplément de 250 millions prévu pour 1966 au plan de financement sera étalé et liquidé en 10 annuités à partir de 1967.

Un membre se demande si cette mesure à l'égard de l'Office national n'est pas inopportune, d'autant plus que l'influence d'autres facteurs se fera encore sentir; en effet, les pensions seront majorées sous peu. En outre, on a renoncé à une partie de l'augmentation des cotisations (arrêté royal du 31 janvier dernier).

A la lumière de ce qui précède, on peut se demander si ces mesures n'auront pas des suites néfastes. Si la réponse devait être négative, on pourra en conclure que les ressources de l'Office national sont importantes. Dans ce cas, on pourra se demander pourquoi l'on a hésité si longtemps avant de mettre fin à certains abus. Etant donné que les fonds requis étaient disponibles, on aurait pu également renoncer plus tôt au préfinancement.

Un autre membre rappelle que la « mesure d'étalement » ne porte pas seulement sur l'article 105-1. Le Gouvernement a également décidé d'étaler les paiements pour les subsides dont il est notamment question aux articles 105-3 et 107. Le membre constate donc que le Gouvernement n'hésite pas à entamer les réserves existantes.

Le Ministre répond que l'on aurait tort de considérer les « mesures d'étalement » comme des « mesures d'assainisse-

regelen » te beschouwen. Niets is minder waar. Het komt er voor de Regering uitsluitend op aan de last van de diverse verhogingen tijdelijk te verlichten. Noodlottige gevolgen zal dit niet hebben: aan de bestaande reserves wordt inderdaad niet geraakt.

Wat de financiële toestand van de Rijksdienst voor Arbeiderspensioenen betreft, deze baart geen zorgen.

Dit blijkt uit het financieringsplan van de pensioenregeling voor arbeiders dat in bijlage I tot dit verslag werd afgedrukt.

Dit financieringsplan heeft betrekking op de periode 1966-1971. Het houdt rekening met de bepalingen van het koninklijk besluit van 31 januari 1966 tot tijdelijke wijziging van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, nl. met de vermindering van de bijdrage tot 12,20 % voor het dienstjaar 1966.

De inkomsten van de regeling — bijdragen, rijksstoelagen en subrogatie — maken het mogelijk het hoofd te bieden aan de uitgaven, d.i. niet alleen aan de uitkeringen, maar ook aan de lasten van de leningen en de prefinanciering, die interesten en aflossingen omvatten.

#### 4. De perekwatie der pensioenen van de overheidssector.

Dit probleem hield de aandacht gaande van de Commissie. Er werd aangedrongen op een spoedige regeling. Voorts werd gevraagd dat uitleg zou worden verschaft over de wijze waarop de Regering zal tewerk gaan om aan de schrijnende ongelijkheden een einde te maken.

De Minister legde in dit verband de hiernavolgende verklaring af:

Het kiese probleem van de aanpassing der pensioenen van het overheids personeel aan de ontwikkeling van de kosten van levensonderhoud en van de wedden bestaat al lange jaren en heeft geleid tot een reeks maatregelen om er een billijke oplossing voor te vinden, die een vlotte uitvoering van de werkzaamheden tot wijziging van de pensioenbedragen mogelijk maakt.

Reeds in 1924 werden de pensioenen aan het indexcijfer van de kleinhandelsprijzen gekoppeld, maar tussen de twee oorlogen was een verhoging van de pensioenen ingevolge een overeenkomstige verhoging van de activiteitswedden door geen enkele wetsebepaling verplicht gesteld. Derhalve dienden bijzondere wetten in de herziening van alle pensioenen te voorzien; in dit verband kunnen de wetten van 1924, 1928 en 1936 worden aangehaald.

Na de oorlog werd, met ingang van 1 januari 1946, een nieuw geldelijk statuut voor het personeel van de ministeries ingevoerd, maar in afwachting van een oplossing in verband met de aanpassing van de pensioenen hebben de Regering en de bevoegde ministerieën overgangsmatregelen, waarbij verhogingen werden toegestaan in percentage van het pensioenbedrag. Die maatregelen werden geconcretiseerd in de besluitwet van 29 oktober 1946 en in de wetten van 18 augustus 1948 en 4 mei 1949.

Pas in 1951 werd door de wetgever tot een algemene perekwatie besloten, en de pensioenen die vóór 1 januari 1951 waren ingegaan zowel als die welke tussen bedoelde datum en 31 december 1954 waren verleend, werden berekend op grond van de op 30 juni 1948 vigerende weddeschalen. Doch aangezien de wedden van het overheids personeel gerevalueerd waren met uitwerking op 1 januari 1951, bleef er ingevolge die regeling een in verhouding vrij belangrijk verschil tussen het peil van de wedden van het personeel in actieve dienst en het bedrag der pensioenen van het op rust gestelde personeel.

ment». Rien n'est plus faux. Le Gouvernement a uniquement pour but d'alléger temporairement la charge des diverses augmentations. Cette mesure n'aura pas de conséquences néfastes: en effet, il ne sera pas touché aux réserves existantes.

La situation financière de l'Office national des pensions pour ouvriers ne cause pas le moindre souci.

C'est ce qui ressort du plan de financement du régime de pensions pour ouvriers, reproduit à l'annexe I du présent rapport.

Ce plan de financement porte sur la période 1966-1971. Il tient compte des dispositions de l'arrêté royal du 31 janvier 1966 modifiant temporairement l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs, notamment la réduction de la cotisation à 12,20 % pour l'exercice 1966.

Les ressources du régime: cotisations, subventions de l'Etat et la subrogation permettent de faire face aux dépenses, non seulement aux prestations, mais également aux charges des emprunts et préfinancement qui comprennent intérêts et amortissements.

#### 4. Péréquation des pensions du secteur public.

Cette question a retenu toute l'attention de la Commission. Un règlement de ce problème a été réclamé d'urgence. Des éclaircissements ont également été demandés sur la manière dont le Gouvernement s'attachera à mettre fin aux inégalités criantes.

A ce sujet, le Ministre a fait la déclaration suivante:

Le problème délicat de l'adaptation des pensions des agents des services publics à l'évolution du coût de la vie et des traitements se pose depuis de nombreuses années et a conduit à une série de mesures qui tendent à lui apporter une solution équitable et compatible avec une exécution rapide des travaux inhérents à toute modification du taux des pensions.

La liaison des pensions à l'indice des prix de détail a déjà été réalisée dès 1924, mais, dans l'entre deux guerres, aucune disposition légale ne prévoyait la valorisation des pensions à l'occasion des majorations des traitements d'activité. Il a donc fallu que des lois particulières prescrivent des révisions d'ensemble des pensions et l'on peut citer à cet égard celles intervenues en 1924, 1928 et 1936.

Après la guerre, un nouveau statut pécuniaire fut mis en vigueur à partir du 1<sup>er</sup> janvier 1946 pour le personnel des ministères, mais en attendant qu'une solution intervienne quant à l'adaptation des pensions, les Gouvernements s'en sont tenus à des mesures transitoires prescrivant des majorations exprimées en pourcentage du taux de la pension, mesures qui ont été réalisées par l'arrêté-loi du 29 octobre 1946, et par les lois du 18 août 1948 et du 4 mai 1949.

Ce n'est qu'en 1951 que le législateur a décidé une péréquation générale et les pensions, tant celles qui avaient pris cours avant le 1<sup>er</sup> janvier 1951 que celles qui furent accordées entre cette date et le 31 décembre 1954, furent calculées sur les barèmes en vigueur au 30 juin 1948. Mais comme les traitements des agents des services publics avaient été revalorisés avec effet à la date du 1<sup>er</sup> janvier 1951, ce régime maintenait un écart proportionnellement assez important entre le niveau des traitements du personnel en activité et le montant des pensions octroyées au personnel retraité.

Intussen had de Regering zich voorgenomen het probleem van de herziening der pensioenen te koppelen aan een algemene hervorming van de pensioenregeling, waarvan de studie werd aangevat. Doch de omstandigheden beletten de tenuitvoerlegging van dit plan. Er werd dan ook besloten de pensioenen te herzien met ingang van 1 januari 1955 op grond van de op die datum vigerende weddeschalen. Bij die gelegenheid werd de transpositiemethode in de nieuwe weddeschalen, die bij de perekwatie van 1951 was toegepast, verzaakt omdat het een omslachtige en moeilijk te gebruiken methode bleek. Er werd een beroep gedaan op een eenvoudiger herzieningsmethode, waarbij op het pensioen de verhogingscoëfficiënt wordt toegepast die voortvloeit uit de verhouding tussen de maximumwedden welke voorkomen in de respectievelijk op 1 januari 1955 en op 30 juni 1948 vigerende weddeschalen.

De wet van 2 augustus 1955, waarbij die herziening werd vastgesteld, heeft bovendien een regeling tot automatische aanpassing van de pensioenen aan de revalorisatie van de weddeschalen van het personeel in actieve dienst ingevoerd, door te bepalen dat iedere verhoging van de maximumwedde van de graad welke door het personeelslid bij zijn oppensioenstelling werd bekleed, herziening van het pensioen met zich brengt. Dit pensioen wordt vermenigvuldigd met de tussen de nieuwe en de vroegere maximumwedde bestaande verhouding.

Die methode waarbij voor iedere graad een parallelisme werd ingevoerd tussen de verhogingen van de bezoldigingen van het personeel in actieve dienst en die van de pensioenen, werd toegepast tot in 1959, niet zonder moeilijkheden overigens, o.m. wegens de afschaffing van sommige functies of de restructuratie van bepaalde graden en ook wegens de betwistingen die gerezen zijn in verband met de toepassing van die methode bij de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen.

De op 1 juli 1962 ingaande algemene hervorming van de statutaire en geldelijke hiërarchie van het personeel der ministeries heeft de Regering er dan ook toe gebracht uit te zien naar een soepeler formule, waarvan de toepassing kon worden veralgemeend. Zo werden op 1 juli 1962 alle vroeger toegestane pensioenen met 10 % verhoogd t.o.v. het bedrag van de pensioenen, zoals dit was vastgesteld op grond van de in 1951 vigerende weddeschalen. En zo werden die pensioenen op 1 januari 1964 andermaal met 3 % verhoogd.

De wet van 2 augustus 1962, die deze maatregelen bekrachtigde, heeft eveneens het hierboven beschreven stelsel van de automatische perekwatie vervangen door een nieuwe manier van aanpassing, die er in bestaat op de pensioenen een door de Koning, na raadpleging van de meest representatieve vakorganisaties, vastgestelde verhogingscoëfficiënt toe te passen telkens als overgegaan wordt tot een globale herwaardering van de bezoldigingen van het personeel in overheidssdienst.

Er valt nochtans op te merken dat in sommige gevallen gebleken is dat de verhogingen met 10 % en 3 %, waarvan zojuist sprake was, onvoldoende zijn wanneer men ze vergelijkt met de herwaardering van de activiteitswedden, en dat zij in verschillende gevallen verschil in het leven geroepen hebben tussen de pensioenen waarop zij toegepast werden en de nieuwe pensioenen die berekend werden op basis van de geherwaardeerde wedden.

Om dit verschil zoveel mogelijk te verminderen, heeft de vorige Regering dus op 1 januari 1965 een verhoging met 2 % — dezelfde als voor de activiteitswedden —, en dit overeenkomstig de hiervoren aangehaalde bepaling, toegekend aan de pensioenen die ingegaan waren na 1 juli 1962, terwijl de pensioenen die vóór die datum ingegaan waren met 4 % verhoogd werden. Bovendien heeft de Regering voor laatstbedoelde pensioenen besloten tot een nieuwe verhoging met 2 % op 1 mei 1965.

Entretemps, il était entré dans les intentions du Gouvernement de lier le problème de la revision des pensions à une réforme générale du régime des pensions, dont l'étude était entamée. Mais les circonstances n'ayant pas permis de mener à bien la réalisation de ce projet, il fut décidé de reviser les pensions à partir du 1<sup>er</sup> janvier 1955, sur la base des barèmes en vigueur à cette date. On a renoncé, à cette occasion, à la méthode de transposition dans les nouveaux barèmes, utilisée lors de la péréquation de 1951, qui s'était avérée longue et ardue, pour adopter un mode de revision plus simple consistant à appliquer à la pension le coefficient de majoration résultant du rapport existant entre les traitements maximums prévus respectivement dans le barème en vigueur le 1<sup>er</sup> janvier 1955 et dans celui du 30 juin 1948.

La loi du 2 août 1955 qui a prescrit cette revision a, en outre, instauré un système d'adaptation automatique des pensions aux revalorisations barémiques du personnel en activité, en disposant que toute majoration du traitement maximum du grade dont un agent était titulaire lors de sa mise à la retraite entraînait la revision de la pension, celle-ci étant multipliée par le rapport existant entre le nouveau et l'ancien maximum de traitement.

Cette méthode, qui établissait, pour chaque grade, un parallélisme entre les relèvements des rémunérations d'activité et ceux des pensions, a été appliquée jusqu'en 1959, non sans difficultés d'ailleurs, en raison notamment de la suppression de certaines fonctions ou de la restructuration de certains grades, et aussi en raison des contestations qui ont surgi quant à son application à la Société nationale des chemins de fer belges.

La réforme générale de la hiérarchie statutaire et pécuniaire du personnel des ministères, réalisée le 1<sup>er</sup> juillet 1962, a donc amené le Gouvernement à rechercher une formule plus souple, dont l'application puisse être généralisée, et c'est ainsi qu'au 1<sup>er</sup> juillet 1962, toutes les pensions en cours ont été majorées de 10 % par rapport à leur montant établi sur la base des barèmes en vigueur en 1951, et qu'elles ont été à nouveau augmentées de 3 % le 1<sup>er</sup> janvier 1964.

La loi du 2 août 1962, qui a consacré ces mesures, a également remplacé le système de la péréquation automatique décrit ci-avant par un nouveau mode d'adaptation qui consiste à appliquer aux pensions un coefficient de majoration établi par le Roi après consultation des organisations syndicales les plus représentatives, chaque fois qu'il est procédé à une revalorisation d'ensemble des rémunérations des agents des services publics.

Il faut cependant noter que les majorations de 10 % et de 3 % dont il vient d'être question se sont, dans certains cas, avérées insuffisantes au regard de la revalorisation des traitements d'activité, et ont eu pour effet de créer dans différents cas un écart, entre les pensions auxquelles elles ont été appliquées, et les pensions nouvelles qui avaient été calculées sur la base des traitements revalorisés.

Soucieux de réduire cet écart dans la mesure du possible, le gouvernement précédent a donc accordé à la date du 1<sup>er</sup> janvier 1965, une majoration de 2 % égale à celle des traitements d'activité, conformément à la disposition citée ci-avant, aux pensions ayant pris cours après le 1<sup>er</sup> juillet 1962, tandis que celles accordées avant cette date obtenaient une augmentation de 4 %. Il a, en outre, réservé à ces dernières pensions, le bénéfice d'une nouvelle majoration de 2 % à la date du 1<sup>er</sup> mai 1965.

In dezelfde gedachtengang heeft de huidige Regering, in overleg met de vakorganisaties, besloten aan de personen die vóór 1 juli 1962 op pensioen gesteld werden, twee nieuwe pensioenverhogingen van 3 % en 5 %, respectievelijk op 1 januari 1966 en 1967, toe te kennen, voor zover zij echter niet voor gevolg hebben dat die pensioenen op een hoger bedrag komen te liggen dan zij zouden bereikt hebben indien de permanente perекwatie was behouden gebleven.

Het vraagstuk van de aanpassing van de pensioenen zal niettemin opnieuw actueel worden ingevolge de door de Regering getroffen beslissingen om de weddemaxima vanaf 1 april 1967 met een bedrag van 3 000 F te verhogen. Krachtens de op 22 december 11. gesloten overeenkomsten inzake sociale programmatica heeft zij zich dan ook verbonden om, in samenwerking met de vakverenigingen, een nieuwe formule uit te werken voor de aanpassing van de pensioenen in de overheidsdiensten aan de evolutie van de kosten van levensonderhoud en van de wedden.

Dit probleem ligt thans ter studie.

De in bijlage bij dit verslag opgenomen tabel geeft een raming weer van de budgettaire weerslag van de bij de wet van 2 augustus 1962 bepaalde maatregelen en van de herwaarderingsen die na deze wet plaatsvonden en waarvan hierboven sprake is.

#### 5. Het pensioen der zelfstandigen.

Teneinde de kosten te dekken die zullen voortvloeien uit de verhoging van de pensioenen der zelfstandigen en van het maximumbedrag van het vrijgestelde inkomen, wordt de toelage aan de Rijksdienst voor de pensioenen der zelfstandigen verhoogd met 300 miljoen. Een lid meent dat deze supplementaire toelage onvoldoende zal zijn. Er schijnt inderdaad geen rekening te zijn gehouden met de weerslag van de stijging van het indexcijfer der kleinhandelsprijzen, en blijkbaar heeft men de aangroei van het aantal gerechtigden uit het oog verloren.

In antwoord hierop leest de Minister volgend uittreksel voor uit de Memorie van Toelichting van het ontwerp van wet houdende verhoging van het pensioen der zelfstandigen en wijziging van de wet van 31 augustus 1963 betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen (stuk n° 64 van 23 december 1965 van de Senaat — zitting 1965-1966).

« De voorgestelde maatregelen kosten jaarlijks ongeveer 500 miljoen. Het budget van de pensioenen voor 1966 verhoogt de dotatie ten voordele van het pensioenstelsel voor zelfstandigen met 300 miljoen.

Het verschil dat 200 miljoen bedraagt, kan niet ten laste gelegd worden van het stelsel der zelfstandigen alleen.

Aangezien het wenselijk is de toevlucht tot leningen buiten het stelsel tot een minimum te herleiden, is het slechts mogelijk het pensioen op 30 000 F te brengen vanaf 1 april 1966. »

In antwoord op een vraag verstrekt de Minister verder de volgende bijzonderheden :

|                                           |               |
|-------------------------------------------|---------------|
| 1°) Door de zelfstandigen tijdens 1965    |               |
| betaalde bijdragen ... .. F               | 2 231 000 000 |
| 2°) Bijdrage van de Staat in 1965 ... ..  | 1 646 000 000 |
| 3°) In 1965 verleende sociale uitkeringen | 3 693 000 000 |

Er zij opgemerkt dat de sub 1°) en 3°) hierboven genoemde bedragen geen definitieve, maar voorlopige bedragen zijn, welke kunnen worden gewijzigd.

Dans la même perspective, le gouvernement actuel a décidé, en accord avec les organisations syndicales d'accorder aux personnes mises à la retraite avant le 1<sup>er</sup> juillet 1962, deux nouvelles augmentations de pension de 3 % et de 5 % qui interviendront respectivement au 1<sup>er</sup> janvier des années 1966 et 1967, dans la mesure cependant où elles n'auront pas pour effet de porter ces pensions à un montant supérieur à celui qu'elles auraient atteint si la péréquation permanente avait été maintenue.

Le problème de l'adaptation des pensions va néanmoins se poser à nouveau en raison des décisions prises par le gouvernement de majorer les maximums des traitements d'une somme de 3 000 F à partir du 1<sup>er</sup> avril 1967. C'est pourquoi, aux termes des accords de programmation sociale conclus le 22 décembre dernier, il s'est engagé à rechercher, en collaboration avec les organisations syndicales, une formule nouvelle d'adaptation des pensions des services publics à l'évolution du coût de la vie et des traitements.

L'étude de ce problème est actuellement en cours.

Le tableau figurant en annexe au présent rapport donne une évaluation de l'incidence budgétaire des mesures prévues par la loi du 2 août 1962 et des revalorisations postérieures à cette loi dont il est fait état ci-avant.

#### 5. La pension des travailleurs indépendants.

Afin de couvrir les dépenses résultant de la majoration des pensions des travailleurs indépendants et du relèvement du montant maximum des revenus exonérés, la subvention à l'Office national des pensions pour travailleurs indépendants est augmentée de 300 millions. Un membre estime que ce complément de subvention sera insuffisant. En effet, il semble bien qu'il n'a pas été tenu compte de l'incidence de la hausse de l'indice des prix de détail et, de toute évidence, que l'augmentation du nombre des bénéficiaires a été perdue de vue.

En réponse, le Ministre a cité le passage ci-après extrait de l'exposé des motifs du projet de loi majorant la pension des travailleurs indépendants et modifiant la loi du 31 août 1963 relative à la pension de retraite et de survie des travailleurs indépendants (document n° 64 du 23 décembre 1965 du Sénat - Session 1965-1966).

« Le coût annuel des mesures proposées est de l'ordre de 500 millions. Le Budget des pensions 1966 majore de 300 millions la dotation au régime de pensions des travailleurs indépendants.

Ce régime ne peut supporter la différence entre les deux montants précités qui s'élève à 200 millions.

Comme il est d'autre part souhaitable de réduire au minimum le recours à des emprunts extérieurs au régime, ce n'est qu'au 1<sup>er</sup> avril 1966 qu'il s'avère possible de porter la pension à 30 000 F. »

En réponse à une question, le Ministre a en outre donné les précisions suivantes :

|                                                                                                   |               |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| 1°) Cotisations payées par les travailleurs indépendants dans le courant de l'année 1965 ... .. F | 2 231 000 000 |
| 2°) Intervention de l'Etat en 1965 ... ..                                                         | 1 646 000 000 |
| 3°) Prestations sociales allouées dans le courant de l'année 1965 ... ..                          | 3 693 000 000 |

Il y a lieu de noter que les montants repris aux 1°) et 3°) ci-dessus ne constituent pas des montants définitifs, mais simplement des montants provisoires susceptibles de modifications.

## 6. De laattijdige uitbetaling der pensioenen.

In de onderscheidene regelingen gebeurt het meer dan eens dat de uitbetaling met grote vertraging geschiedt. Om zulks te verhelpen werden lofwaardige inspanningen gedaan. Het systeem van de toekenning van voorschotten is een eerste stap in de goede richting geweest. Niettemin — en de Minister was het hiermee trouwens eens — dient de inspanning onverminderd te worden voortgezet.

## 7. Het pensioen van de mijnwerkers.

In verband hiermee werd de toestand aangehaald van de uit de mijn ontslagen mijnwerkers, en uitleg werd gevraagd over de regeling welke voor deze personen zal gelden.

De Minister heeft geantwoord wat volgt :

« Het probleem is reeds geregeld bij artikel 27, § 5, van het koninklijk besluit van 28 mei 1958 houdende statuut van het Nationaal Pensioenfonds voor mijnwerkers inzake de organisatie van de regeling voor rust- en weduwenpensioenen, zoals dit is gewijzigd bij artikel 2 van het koninklijk besluit van 6 september 1958, artikel 1 van het koninklijk besluit van 9 augustus 1963 en artikel 5 van het koninklijk besluit van 24 september 1964.

Krachtens die tekst wordt de periode van werkloosheid van de mijnwerker die is afgedankt wegens een economische crisis of wegens het stilleggen van het bedrijf, gelijkgesteld met een periode van effectieve arbeid.

Die arbeiders moeten het bewijs leveren van hun inschrijving bij een gewestelijk bureau van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening, waarbij zij vragen om in de mijnen ondergronds dan wel bovengronds te worden tewerkgesteld, vanaf het ogenblik dat zij met werken hebben opgehouden tot de leeftijd van 55 of 60 jaar (al naar gelang het gaat om ondergrondse of bovengrondse arbeiders) en dat zij de hun gedane aanbiedingen van werk in de mijnen niet hebben afgewezen, tenzij om wille van lichamelijke ongeschiktheid.

De controle en de erkenning als onvrijwillig werkloze door de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening zijn niet nodig voor de arbeider die sedert 1 juli 1957 heeft opgehouden te arbeiden in de door artikel 2 van het koninklijk besluit van 28 mei 1958 bedoelde bedrijven, zulks ingevolge afdanking wegens het sluiten van het bedrijf waar hij tewerkgesteld was.

De toepassing van het vorenstaande lid is afhankelijk gesteld van de volgende voorwaarden :

1°) de belanghebbende moet op het ogenblik van zijn ontslag het bewijs leveren dat hij minstens 10 jaar effectieve dienst in de bovengenoemde bedrijven heeft;

2°) zijn afdanking moet aan het bevoegde Voorzorgsfonds gesignaleerd zijn :

- a) ofwel binnen drie maanden na de afdanking;
- b) ofwel vóór 31 december 1958, indien de sluiting van het bedrijf vóór 15 september 1958 plaats had. »

## 8. De oorlogspensioenen.

a) Een lid vroeg welk het aandeel is dat uitgetrokken is ten gunste van degenen die genieten van het zogeheten statuut van Nationale Erkentelijkheid.

Voorts vroeg hij op hoeveel de tussenkomst ten gunste van de burgerlijke oorlogsslachtoffers kan worden geraamd.

## 6. Retard dans la liquidation des pensions.

Il arrive assez fréquemment que, dans les divers régimes, la liquidation des pensions ait lieu avec un grand retard. Des efforts louables ont été accomplis pour y remédier. Le système d'octroi d'avances est un premier pas dans la bonne direction. Néanmoins, l'effort doit être poursuivi sans désespérer; tel est également l'avis du Ministre.

## 7. La pension des ouvriers mineurs.

La situation des mineurs licenciés a été évoquée et des éclaircissements ont été demandés sur le régime qui leur sera applicable.

Le Ministre a répondu comme suit :

« Le problème est déjà réglé à l'article 27, § 5, de l'arrêté royal du 28 mai 1958 portant statut du Fonds national de retraite des ouvriers mineurs en matière d'organisation du régime de pension de retraite et de veuve, tel que celui-ci a été modifié par l'article 2 de l'arrêté royal du 6 septembre 1958, l'article premier de l'arrêté royal du 9 août 1963 et l'article 5 de l'arrêté royal du 24 septembre 1964.

En vertu de ce texte, la période de chômage de l'ouvrier mineur licencié par suite de crise économique ou d'arrêt de l'exploitation est assimilée à une période de travail effectif.

Ces ouvriers doivent prouver qu'ils ont été inscrits au bureau régional de l'Office national de l'emploi, comme demandeurs d'emploi au fond ou à la surface des mines depuis leur cessation de travail jusqu'à l'âge de 55 ou de 60 ans selon qu'il s'agit d'ouvriers du fond ou de la surface et qu'ils n'ont pas refusé, sauf pour incapacité physique, les offres d'emploi dans les mines, qui leur ont été faites.

Le contrôle et la reconnaissance comme chômeur involontaire par l'Office national de l'emploi ne sont pas exigés de l'ouvrier qui a cessé le travail dans les entreprises visées à l'article 2 de l'arrêté royal du 28 mai 1958 à partir du 1<sup>er</sup> juillet 1957, par suite de licenciement dû à l'arrêt de l'exploitation qui l'occupait.

Toutefois, l'application de l'alinéa précédent est subordonnée aux conditions ci-après :

1°) l'intéressé doit justifier, au moment de son licenciement, d'au moins 10 ans de services effectifs dans les entreprises susdites;

2°) son licenciement doit avoir été signalé à la Caisse de prévoyance compétente :

- a) soit dans les trois mois du licenciement;
- b) soit avant le 31 décembre 1958, si l'arrêt de l'exploitation a eu lieu avant le 15 septembre 1958 ».

## 8. Les pensions de guerre.

a) Un membre a demandé quelle était la quote-part prévue pour les bénéficiaires du statut dit de reconnaissance nationale.

Il a encore demandé à combien pouvait être estimée l'intervention en faveur des victimes civiles de la guerre.



*Antwoord :*

De Nationale Kas voor oorlogspensioenen is nog niet in het bezit van de nodige gegevens om de rekeningen voor het dienstjaar 1965 te kunnen afsluiten en het is dus onmogelijk de inlichtingen over bedoeld jaar te verstrekken.

Hier volgt een tabel met de verdeling van de lasten over het jaar 1964, voor de twee bedoelde groepen gerechtigden.

*Réponse :*

La Caisse nationale des pensions de la guerre ne possède pas encore tous les éléments nécessaires pour lui permettre de clôturer sa comptabilité de l'année 1965; il n'est donc pas possible de fournir les renseignements relatifs à cette année.

Le tableau ci-après contient la répartition de la charge des dépenses afférentes à l'année 1964 en ce qui concerne les deux groupes de bénéficiaires dont question.

|                                                                                                                                 | Ten laste<br>van het<br>Dotatiefonds<br>A charge<br>du Fonds<br>de Dotation | Ten laste<br>van de<br>Schatkist<br>A charge<br>du Trésor | Totaal<br>Total |                                                                                                                  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|-----------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A. Pensioenen, renten en toelagen aan de<br>slachtoffers van hun militaire of vaderlandse<br>plicht en aan hun rechthebbenden : |                                                                             |                                                           |                 | A. Pensions, rentes et allocations aux victi-<br>mes du devoir militaire ou civique et à<br>leurs ayants cause : |
| a) veldtocht 1914-1918 ... ..                                                                                                   | 1 452 989,0                                                                 | 554 996,1                                                 | 2 007 985,1     | a) campagne 1914-1918.                                                                                           |
| b) veldtocht 1940-1945 ... ..                                                                                                   | 1 077 565,0                                                                 | 635 412,7                                                 | 1 712 977,7     | b) campagne 1940-1945.                                                                                           |
| Totaal ... ..                                                                                                                   | 2 530 554,0                                                                 | 1 190 408,8                                               | 3 720 962,8     | Total.                                                                                                           |
| B. Pensioenen van de burgerlijke slachtoffers<br>van de oorlog en van hun rechthebbenden :                                      |                                                                             |                                                           |                 | B. Pensions aux victimes civiles de la guerre<br>et à leurs ayants cause :                                       |
| a) veldtocht 1914-1918 ... ..                                                                                                   | 105 313,0                                                                   | 45 836,4                                                  | 151 149,4       | a) campagne 1914-1918.                                                                                           |
| b) veldtocht 1940-1945 ... ..                                                                                                   | 274 177,0                                                                   | 131 824,7                                                 | 406 001,7       | b) campagne 1940-1945.                                                                                           |
| Totaal ... ..                                                                                                                   | 379 490,0                                                                   | 177 661,1                                                 | 557 151,1       | Total.                                                                                                           |
| Algemeen totaal ... ..                                                                                                          | 2 910 044,0                                                                 | 1 368 069,9                                               | 4 278 113,9     | Total général.                                                                                                   |

b) Een lid vraagt of de verhoging van het op artikel 114 ten voordele van de zeelieden van de koopvaardijvloot uitgetrokken krediet uitsluitend voortspuit uit de aanpassing aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen. Is daarin een krediet voor erkentelijkheid jegens de burgerlijke slachtoffers van de koopvaardijvloot voor de oorlogsjaren 1940-1945 begrepen ?

*Antwoord :*

Zoals blijkt uit inlichtingen van de Hulp- en Voorzorgskas ten voordele van de zeelieden die onder Belgische vlag varen, is de verhoging van het aangevraagde krediet (van 21 500 000 tot 22 550 000 F) alleenlijk te wijten aan het feit dat bij de redactie van de voorstellen rekening is gehouden met een waarschijnlijke verhoging van het maximumbedrag der lonen van de zeelieden, op grond van de stijging van het indexcijfer der kleinhandelsprijzen tijdens het dienstjaar 1965.

Noch artikel 114, noch artikel 115, dat betrekking heeft op de aanvullende renten voor in oorlogstijd bewezen diensten, voor degenen die zijn aangesloten bij de Hulp- en Voorzorgskas ten voordele van de zeelieden die onder Belgische vlag varen — waarvoor het gevraagde krediet trouwens ongewijzigd is, daar die renten niet gekoppeld zijn aan de schommelingen van het algemeen indexcijfer der kleinhandelsprijzen van het Rijk — omvatten een krediet voor erkentelijkheid jegens de burgerlijke slachtoffers van de koopvaardijvloot voor de oorlogsjaren 1940-1945.

## III. — STEMMINGEN.

De artikelen en de gehele begroting worden goedgekeurd met 11 tegen 2 stemmen.

*De Verslaggever,*  
J. POSSON.

*De Voorzitter,*  
J.-J. MERLOT.

b) Un membre demande si la majoration du crédit prévu à l'article 114 en faveur des marins de la marine marchande provient uniquement de l'adaptation à l'indice des prix de détail. Englobe-t-elle un crédit pour la reconnaissance aux victimes civiles de la flotte marchande 1940-1945.

*Réponse :*

Ainsi qu'il résulte des renseignements fournis par la Caisse de secours et de prévoyance en faveur des marins naviguant sous pavillon belge, la majoration du crédit sollicité (de 21 500 000 F à 22 550 000 F) résulte uniquement du fait que, lors de la rédaction des propositions, il a été tenu compte d'une hausse probable du plafond des salaires des marins, eu égard à l'indice de l'augmentation des prix de détail pendant l'exercice 1965.

Ni l'article 114, ni l'article 115 qui est relatif aux rentes complémentaires pour services rendus en temps de guerre, aux affiliés de la Caisse de secours et de prévoyance en faveur des marins naviguant sous pavillon belge dont le crédit demandé est d'ailleurs inchangé parce que ces rentes ne sont pas liées aux fluctuations de l'indice général des prix de détail du Royaume, n'englobent un crédit pour la reconnaissance aux victimes civiles de la flotte marchande 1940-1945.

## III. — VOTES.

Les articles et l'ensemble du budget sont adoptés par 11 voix contre 2.

*Le Rapporteur,*  
J. POSSON.

*Le Président,*  
J.-J. MERLOT.



## ANNEXE I.

## Plan de financement du régime de pensions des ouvriers.

Evolution à prix constants (indice 123,75 à partir du 1<sup>er</sup> août 1965).

Taux forfaitaires :

Base : indice 123,75.

|         |        |
|---------|--------|
| Ménages | 48 000 |
| Isolés  | 35 000 |
| Veuves  | 32 000 |

(En millions de F).

## BIJLAGE I.

## Financieringsplan pensioenregeling voor de arbeiders.

Evolutie bij constante prijzen (indexcijfer 123,75 vanaf 1 augustus 1965).

Forfaitaire bedragen :

Basis : index 123,75.

|                |        |
|----------------|--------|
| Gezinnen       | 48 000 |
| Alleenstaanden | 35 000 |
| Weduwen        | 32 000 |

(In miljoenen F).

| Jaar  | Bijdrage-voet (1)    | Tussenkomst van het Rijk | Subsidie ASLK    | Diversen FWV | Voorfinanciering | Int. Kred. (2) | Totaal ontvangsten | Prestaties  | Admin. kosten ROP RAP   | Kosten van leningen    | Kosten voor financiering | Totaal uitgaven | Overschot | Aktief (3) | Passief (3) | Netto actief (3) |
|-------|----------------------|--------------------------|------------------|--------------|------------------|----------------|--------------------|-------------|-------------------------|------------------------|--------------------------|-----------------|-----------|------------|-------------|------------------|
| Année | Taux cotisations (1) | Subvention Etat          | Subrogation CGER | Divers FVO   | Préfinancement   | Int. Kred. (2) | Total recettes     | Prestations | Frais admin. CNPRS ONPO | Int. Afschrijv. Amort. | Charges préfinancement   | Total dépenses  | Excédents | Actif (3)  | Passif      | Actif net (3)    |
| 1964  | 11                   | —                        | —                | —            | —                | —              | —                  | —           | —                       | —                      | —                        | —               | —         | 2 168      | 4 180       | 2 012            |
| 1965  | 12                   | 14 302                   | 2 500            | 154          | 237              | 125            | 17 606             | 15 400      | 300                     | 107                    | 80                       | 16 066          | 1 540     | 3 708      | 4 238       | 530              |
| 1966  | 12,2                 | 15 528                   | 2 500            | —            | —                | 167            | 18 395             | 17 800      | 330                     | 98                     | 101                      | 18 912          | —         | 3 191      | 3 653       | 464              |
| 1967  | 12,5                 | 16 546                   | 2 775            | —            | —                | 144            | 19 785             | 18 475      | 340                     | 88                     | 84                       | 19 574          | 211       | 3 402      | 3 068       | 334              |
| 1968  | 12,5                 | 17 208                   | 2 775            | —            | —                | 153            | 20 466             | 19 170      | 350                     | 77                     | 67                       | 20 655          | —         | 3 213      | 2 077       | 1 136            |
| 1969  | 12,5                 | 17 896                   | 2 775            | —            | —                | 145            | 21 156             | 19 920      | 360                     | 48                     | 50                       | 20 973          | 183       | 3 396      | 1 482       | 1 914            |
| 1970  | 12,5                 | 18 612                   | 2 775            | —            | —                | 153            | 21 890             | 20 705      | 370                     | 37                     | 34                       | 21 746          | 144       | 3 540      | 882         | 2 658            |
| 1971  | 12,5                 | 19 356                   | 2 775            | —            | —                | 159            | 22 650             | 21 520      | 380                     | 26                     | 17                       | 22 547          | 103       | 3 643      | 278         | 3 365            |

(1) Vanaf 1966, verhoging van de loonmassa ten bedrage van 4 % per jaar (loon en vergoeding).

(2) Kapitalisatievoet : 4,5 %.

(3) Op 31 december 1964 had het stelsel bovendien een schuldvoordering op het Rijk ten bedrage van 2 374,5 die momenteel geen interest opbrengt.

(1) A partir de 1966, augmentation de la masse cotisable au taux de 4 % par an (emploi et rémunérations).

(2) Taux de capitalisation : 4,5 %.

(3) Au 31 décembre 1964 le régime disposait en outre d'une créance sur l'Etat de 2 374,5 ne portant pas intérêt actuellement.

## ANNEXE II.

## BIJLAGE II.

(In duizenden F.)

(En milliers de F.)

|                                                                                                                | Wet : 2 augustus 1962<br>Loi : 2 août 1962                                               |         |         |         |                                               | Verhoging met 3 % op 1 januari 1964<br>Majoration de 3 % au 1 <sup>er</sup> janvier 1964 |         |                                               |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|---------|---------|---------|-----------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|---------|-----------------------------------------------|
|                                                                                                                | Herziening van de pensioenen op grond van de met 10 %<br>verhoogde weddeschalen van 1951 |         |         |         |                                               |                                                                                          |         |                                               |
|                                                                                                                | Revision des pensions sur base des barèmes de 1951<br>majorés de 10 %                    |         |         |         |                                               |                                                                                          |         |                                               |
|                                                                                                                | 2 <sup>de</sup> semester<br>1962<br>—<br>2 <sup>e</sup> semestre<br>1962                 | 1963    | 1964    | 1965    | 1966<br>(raming)<br>—<br>1966<br>(estimation) | 1964                                                                                     | 1965    | 1966<br>(raming)<br>—<br>1966<br>(estimation) |
| I. Burgerlijke rustpensioenen.                                                                                 |                                                                                          |         |         |         |                                               |                                                                                          |         |                                               |
| 1) Ambtenaren, leden van het onderwij-<br>zend personeel van de Staat en magis-<br>traten ... ..               | 52 702                                                                                   | 103 749 | 103 531 | 102 017 | 98 670                                        | 51 480                                                                                   | 50 556  | 48 089                                        |
| 2) Geestelijkheid ... ..                                                                                       | 2 578                                                                                    | 4 923   | 4 800   | 4 531   | 4 166                                         | 1 578                                                                                    | 1 488   | 1 365                                         |
| 3) Onderwijzend personeel der gemeenten<br>en der vrije gesubsidieerde scholen (wet<br>van 29 mei 1959) ... .. | 17 447                                                                                   | 34 626  | 34 845  | 35 115  | 34 827                                        | 56 575                                                                                   | 58 287  | 58 036                                        |
| Totaal ... ..                                                                                                  | 72 727                                                                                   | 143 298 | 143 176 | 141 663 | 137 663                                       | 110 208                                                                                  | 110 331 | 107 490                                       |
| II. Militaire anciënniteitspensioenen.                                                                         |                                                                                          |         |         |         |                                               |                                                                                          |         |                                               |
| 1) Pensioenen waarin geen enkel oorlogs-<br>feit voorkomt ... ..                                               | 258                                                                                      | 508     | 511     | 518     | 517                                           | 528                                                                                      | 534     | 533                                           |
| 2) Pensioenen waarin een oorlogsfeit voor-<br>komt ... ..                                                      | 45 366                                                                                   | 89 723  | 89 795  | 90 042  | 88 800                                        | 53 699                                                                                   | 53 720  | 52 838                                        |
| Totaal ... ..                                                                                                  | 45 624                                                                                   | 90 231  | 90 306  | 90 560  | 89 317                                        | 54 227                                                                                   | 54 254  | 53 371                                        |
| III. Pensioenen ten laste van de werklieden-<br>kas van de Staat ... ..                                        | 2 136                                                                                    | 4 302   | 4 389   | 4 562   | 4 675                                         | 2 466                                                                                    | 2 377   | 2 243                                         |
| Algemeen totaal ... ..                                                                                         | 120 487                                                                                  | 237 831 | 237 871 | 236 785 | 231 655                                       | 166 901                                                                                  | 166 962 | 163 104                                       |

I. Pensions de retraite civiles.

1) Fonctionnaires, membres du personnel  
enseignant de l'Etat et magistrats.

2) Clergé.

3) Membres de l'enseignement commu-  
nal et membres de l'enseignement li-  
bre subventionné (loi 29 mai 1959).

Total.

II. Pensions militaires d'ancienneté.

1) Pensions où n'intervient aucun fait  
de guerre.2) Pensions où intervient un fait de  
guerre.

Total.

III. Pensions de retraite à charge de la  
Caisse des ouvriers de l'Etat.

Total général.

|                                                                                                                         | Verhoging met 4 % en 2 %<br>op 1 januari 1965<br>Majoration de 4 % et 2 %<br>au 1 <sup>er</sup> janvier 1965 |                                          | Verhoging met 2 %<br>op 1 mei 1965<br>Majoration de 2 %<br>au 1 <sup>er</sup> mai 1965 |                                          | Verhoging met 3 %<br>op 1-1-1966<br>Majoration de 3 %<br>au 1-1-1966 |                                          | Verhoging met 5 %<br>op 1-1-1967<br>Majoration de 5 %<br>au 1-1-1967                                     |  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|                                                                                                                         | 1965                                                                                                         | 1966<br>(raming)<br>1966<br>(estimation) | 1-5/31-12-1965                                                                         | 1966<br>(raming)<br>1966<br>(estimation) | 1966<br>(raming)<br>1966<br>(estimation)                             | 1966<br>(raming)<br>1966<br>(estimation) | 1967<br>(raming)<br>1967<br>(estimation)                                                                 |  |
| I. Burgerlijke rustpensioenen.                                                                                          | I. Pensions de retraite civiles.                                                                             |                                          |                                                                                        |                                          |                                                                      |                                          |                                                                                                          |  |
| 1) Ambtenaren, leden van het onderwijzend personeel van de Staat en magistraten ...                                     | 77 792                                                                                                       | 75 813                                   | 15 273                                                                                 | 19 258                                   | 39 600                                                               | 30 154                                   | 1) Fonctionnaires, membres du personnel enseignant de l'Etat et magistrats.                              |  |
| 2) Geestelijkheid ...                                                                                                   | 2 411                                                                                                        | 2 247                                    | 659                                                                                    | 1 041                                    | 1 221                                                                | 1 635                                    | 2) Clergé.                                                                                               |  |
| 3) Leden van het onderwijzend personeel der gemeenten en van het vrij gesubsidieerd onderwijs (wet van 29 mei 1959) ... | 88 056                                                                                                       | 88 017                                   | 26 166                                                                                 | 34 412                                   | 48 864                                                               | 47 021                                   | 3) Membres de l'enseignement communal et membres de l'enseignement libre subventionné (loi 29 mai 1959). |  |
| Totaal ...                                                                                                              | 168 259                                                                                                      | 166 077                                  | 42 098                                                                                 | 58 711                                   | 89 685                                                               | 78 810                                   | Total.                                                                                                   |  |
| II. Militaire anciënniteitspensioenen.                                                                                  | II. Pensions militaires d'ancienneté.                                                                        |                                          |                                                                                        |                                          |                                                                      |                                          |                                                                                                          |  |
| 1) Pensioenen waarin geen enkel oorlogsfeit voorkomt ...                                                                | 704                                                                                                          | 699                                      | 257                                                                                    | 358                                      | 509                                                                  | 306                                      | 1) Pensions où n'intervient aucun fait fait de guerre.                                                   |  |
| 2) Pensioenen waarin een oorlogsfeit voorkomt                                                                           | 71 284                                                                                                       | 70 237                                   | 27 586                                                                                 | 34 800                                   | 48 864                                                               | 66 647                                   | 2) Pensions où intervient un fait de guerre.                                                             |  |
| Totaal ...                                                                                                              | 71 988                                                                                                       | 70 936                                   | 27 843                                                                                 | 35 158                                   | 49 373                                                               | 66 953                                   | Total.                                                                                                   |  |
| III. Pensioenen ten laste van de Werkliedenkas van de Staat ...                                                         | 6 019                                                                                                        | 6 027                                    | 1 056                                                                                  | 1 494                                    | 4 072                                                                | 2 657                                    | III. Pensions de retraite à charge de la Caisse des ouvriers de l'Etat.                                  |  |
| Algemeen totaal ...                                                                                                     | 246 266                                                                                                      | 243 040                                  | 70 997                                                                                 | 95 363                                   | 143 130                                                              | 148 420                                  | Total général.                                                                                           |  |

## BIJLAGE III.

## ANNEXE III.

**Assurance vieillesse et survie des travailleurs salariés (1).**  
(Prévisions 1965.)  
(En millions de francs.)

**Ouderdoms- en overlevingsverzekering van de werknemers (1).**  
(Ramingen voor 1965.)  
(In miljoenen frank.)

| Ontvangsten                                                        | Algemeen stelsel<br>Régime général                                   |                       | Mijnwerkers<br>Régime<br>des mineurs | Zeelieden<br>Régime<br>des marins | Total<br>Total | Recettes                                                     |
|--------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|-----------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|----------------|--------------------------------------------------------------|
|                                                                    | Werklieden<br>en dienst-<br>boden<br>Ouvriers<br>et domes-<br>tiques | Bedienden<br>Employés |                                      |                                   |                |                                                              |
| 1) <i>Verschuldigde sociale bijdragen.</i>                         | 14 921.3                                                             | 5 923.7               | 825.8                                | 43.7                              | 21 714.5       | 1) <i>Contributions sociales dues.</i>                       |
| a) Bijdragen ten laste van de werknemers ... ..                    | 6 427.0                                                              | 2 390.5               | 328.2                                | 21.6                              | 9 167.3        | a) Cotisations à charge des travailleurs.                    |
| b) Bijdragen ten laste van de werkgevers ... ..                    | 8 236.0                                                              | 3 308.5               | 482.6                                | 21.6                              | 12 048.7       | b) Cotisations à charge des employeurs.                      |
| c) Bijdragen ten laste van de gerechtigden op prestaties ...       | 60.0                                                                 | 3.0                   | 13.6                                 | 0.3                               | 76.9           | c) Cotisations à charge des bénéficiaires de prestations.    |
| d) Andere bijdragen ... ..                                         | 170.0                                                                | 214.1                 | —                                    | —                                 | 384.1          | d) Autres cotisations.                                       |
| e) Bijdragenverhoging ... ..                                       | 28.3                                                                 | 7.6                   | 1.4                                  | 0.2                               | 37.5           | e) Majoration des cotisations.                               |
| 2) <i>Niet terugvoerbare toelagen van de openbare besturen ...</i> | 2 653.0                                                              | 525.7                 | 2 875.5                              | 22.9                              | 6 077.1        | 2) <i>Interventions à fonds perdus des pouvoirs publics.</i> |

(1) Bron : Algemeen Verslag over de Sociale Zekerheid 1964. (Jongste beschikbare statistieken, die thans worden herzien.)

(1) Source : Rapport général sur la sécurité sociale 1964. (Dernières statistiques disponibles et qui sont en cours de révision.)

**Ouderdoms- en overlevingsverzekering van de werknemers (1).**  
(Ramingen voor 1965.)  
(In miljoenen frank.)

**Assurance vieillesse et survie des travailleurs salariés (1).**  
(Prévisions 1965.)  
(En millions de francs.)

| Uitgaven                                               | Algemeen stelsel<br>Régime général                                   |                       | Mijnwerkers<br>Régime<br>des mineurs | Zeelieden<br>Régime<br>des marins | Total<br>Total | Dépenses                                             |
|--------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|-----------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|----------------|------------------------------------------------------|
|                                                        | Werklieden<br>en dienst-<br>boden<br>Ouvriers<br>et domes-<br>tiques | Bedienden<br>Employés |                                      |                                   |                |                                                      |
| Toegekende sociale prestaties ... ..                   | 15 502.1                                                             | 4 870.2               | 3 791.5                              | 61.9                              | 24 225.7       | Prestations sociales allouées.                       |
| a) <i>Prestaties in natura</i> ... ..                  | —                                                                    | —                     | 345.0                                | —                                 | 345.0          | a) <i>Prestations en nature.</i>                     |
| Kosteloze steenkolen ... ..                            | —                                                                    | —                     | 345.0                                | —                                 | 345.0          | Charbon gratuit.                                     |
| b) <i>Prestaties in specie</i> ... ..                  | 15 502.1                                                             | 4 870.2               | 3 446.5                              | 61.9                              | 23 880.7       | b) <i>Prestations en espèces.</i>                    |
| Niet gesubrogeerde ouderdomrenten ... ..               | 43.0                                                                 | 202.6                 | 10.5                                 | 14.0                              | 270.1          | Rentes non subrogées de retraite.                    |
| Niet gesubrogeerde overlevingsrenten ... ..            | 69.0                                                                 | 79.0                  | 12.0                                 | 6.2                               | 166.2          | Rentes non subrogées de survie.                      |
| Rustpensioenen ... ..                                  | 10 148.0                                                             | 2 700.0               | 1 990.0                              | 21.5                              | 14 859.5       | Pensions de retraite.                                |
| Overlevingspensioenen ... ..                           | 5 073.5                                                              | 1 375.0               | 1 385.0                              | 18.3                              | 7 851.8        | Pensions de survie.                                  |
| Weduwe-aanpassingsuitkeringen ... ..                   | 72.2                                                                 | 35.0                  | 9.0                                  | 0.4                               | 116.6          | Indemnités d'adaptation de veuve.                    |
| Verscheidene kapitalen ... ..                          | 47.0                                                                 | 117.1                 | 0.6                                  | —                                 | 164.7          | Capitaux divers.                                     |
| Vergoeding voor tijdens de oorlog bewezen diensten ... | —                                                                    | —                     | —                                    | 1.3                               | 1.3            | Allocations pour services rendus en temps de guerre. |
| Werenutkeringen ... ..                                 | 1.3                                                                  | —                     | 1.5                                  | —                                 | 2.8            | Allocations d'orphelins.                             |
| Kosteloze steenkolen ... ..                            | —                                                                    | —                     | 30.0                                 | —                                 | 30.0           | Charbon gratuit.                                     |
| Diversen ... ..                                        | —                                                                    | 350.0                 | —                                    | —                                 | 350.0          | Divers.                                              |
| Assignatiekosten ... ..                                | 48.1                                                                 | 11.5                  | 7.9                                  | 0.2                               | 67.7           | Frais d'assignments.                                 |

(1) Bron : Algemeen Verslag over de Sociale Zekerheid 1964. (Jongste beschikbare statistieken, die thans worden herzien.)

(1) Source : Rapport général sur la sécurité sociale 1964. (Dernières statistiques disponibles et qui sont en cours de révision.)